

Wettelijke rente CWS2.0

Inleiding

De CWS adviseert ook over de vergoeding van wettelijke rente. Bij de toepassing van het nieuwe beleid bleek dit te leiden tot enkele knelpunten, ook omdat is besloten om slechts beperkt te werken met vaste bedragen waarbij de wettelijke rente is inbegrepen. Bij de beantwoording van de vraag of en bij welke schadeposten wettelijke rente moet worden berekend, spelen de volgende uitgangspunten een rol:

1. Bij toekenning van een vergoeding voor werkelijke kosten > wettelijke rente berekenen;
2. Bij ambtshalve toekenning van vastgestelde bedragen > wettelijke rente is inbegrepen;
3. Bij toekenning van vastgestelde bedragen vanwege onduidelijkheid over omvang schade > wettelijke rente is inbegrepen.

Mede als gevolg van de vereenvoudiging van het beleid zijn deze uitgangspunten niet in alle situaties 1-op-1 toepasbaar. Vandaar een korte toelichting per schadepost. Voor schadeposten die in deze notitie niet worden besproken geldt in het algemeen het oude beleid en/of toepassing van bovenstaande uitgangspunten.

Geen wettelijke rente

Kosten CWS-procedure

Dit is een vast bedrag dat ambtshalve wordt toegekend. In de meeste gevallen wordt er niets gevraagd. Wanneer een lager bedrag wordt gevraagd wordt dit verzoek niet in het advies opgenomen. We volstaan met een standaardmotivering dat alle ouders kosten hebben gehad en dat de CWS daar ambtshalve een bedrag van € 500 voor toekent.

Geen wettelijke rente omdat dit in het bedrag is inbegrepen. Wanneer er een hoger bedrag wordt gevraagd en de werkelijke kosten worden vergoed dan ook geen wettelijke rente omdat de kosten pas recent zijn gemaakt.

Hetzelfde geldt voor het bedrag van € 200 voor de niet-professionele gemachtigde.

Verlet- en (reis)kosten voor regelzaken

Ook dit is een vast bedrag dat ambtshalve wordt toegekend. Wanneer een lager bedrag wordt gevraagd wordt dit verzoek niet in het advies opgenomen. We volstaan met een standaardmotivering dat alle ouders kosten hebben gehad en dat de CWS daar ambtshalve vaste bedragen per toeslagjaar voor toekent. Die vaste bedragen zijn inclusief wettelijke rente. (NB Dit wordt anders als de ouder verzoekt om werkelijke kosten en deze ook vergoed krijgt, dan wordt er wel wettelijke rente berekend).

ISV

De CWS rekent geen wettelijke rente over de immateriële schadevergoeding. De wettelijke rente is verdisconteerd in de bandbreedtes van de bouwstenen (oud beleid).

Gemiste waardestijging woning

De gemiste waardestijging wordt met behulp van een formule berekend tot en met een recente datum. De wettelijke rente wordt geacht te zijn inbegrepen.

Het vaste bedrag van € 1.500 bij leningen/schulden

Afgesproken is om, wanneer het aannemelijk is dat een ouder geld heeft geleend en uit hoofde daarvan kosten heeft gemaakt, maar de ouder weet niets meer over de kosten en/of de omvang van de schade, dat dan een vast bedrag van € 1.500 wordt toegekend. De wettelijke rente wordt geacht te zijn inbegrepen.

Kosten vervangende opvang en verhuiskosten

Wanneer de ouder heeft aangegeven geen idee meer te hebben van de kosten en/of wanneer de ouder niet heeft betaald, en om die redenen de vaste bedragen worden toegekend, wordt daarover geen wettelijke rente berekend.

Dezelfde regel geldt voor ontruiming en verhuiskosten.

Professionele juridische bijstand tijdens CWS-procedure

Over deze vergoeding wordt geen wettelijke rente berekend omdat het gaat om recent gemaakte kosten.

Sieraden

Het vastgestelde bedrag van € 2.000 is bedoeld voor zowel gemiste waardestijging als verkoop onder de marktwaarde. Omdat vaak onduidelijk is welk deel van dit bedrag op welke schadecomponent ziet en de ouder de hoogte van de daadwerkelijke schade doorgaans überhaupt niet kan aangeven, zodat het vaste bedrag van € 2.000 wordt toegekend, wordt de wettelijke rente geacht te zijn inbegrepen.

Studiekosten

Voor boeken en collegegeld worden vaste bedragen gehanteerd. Omdat het een vast bedrag is, zit de rente hierbij inbegrepen.

Wel wettelijke rente

Kosten vervangende opvang, verhuiskosten en sieraden

Wanneer de ouder aannemelijk heeft gemaakt wat de werkelijke kosten van de vervangende opvang waren en ook dat deze kosten zijn voldaan, wordt over dit bedrag wettelijke rente vergoed. Dit kan ertoe leiden dat een ouder die een lager bedrag verzoekt dan de maximale vergoeding, uiteindelijk toch een hoger bedrag dan het maximale vergoeding krijgt. Dat is geen probleem. Immers, het gaat om werkelijk geleden schade als gevolg van een gebeurtenis uit het verleden.

Dezelfde regel geldt voor ontruiming en verhuiskosten en sieraden

Verkoop woning onder de marktwaarde

Het gaat hier om een zo concreet mogelijk berekend bedrag, om schade die is geleden op enig moment in het verleden. Hierover wordt wettelijke rente berekend.

Leningen/Schulden

Wanneer de ouder aangeeft een lening/schuld te zijn aangegaan en de omvang daarvan aannemelijk heeft gemaakt en een percentage van 20/10% wordt toegekend, dan gaat de CWS ervan uit dat met het bedrag dat daaruit rolt de werkelijke kosten worden benaderd. Daarover wordt dan wettelijke rente vergoed.

Juridische kosten in het verleden en overige vermogensschade

Omdat deze vergoedingen concreet worden berekend, wordt er wettelijke rente over berekend.

De berekening

Wanneer er wettelijke rente wordt toegekend wordt die berekend met behulp van de rekentool wettelijke rente in M-Files ([0. wettelijke rente calculator 5 regels.xlsx](#)) (of 10 of 15 regels).

Startdatum berekening

De wettelijke rente wordt berekend vanaf het moment waarop de schade is ontstaan. Als deze datum niet specifiek is vast te stellen (bijv. alleen een jaartal), dan wordt 1 juli of 1 januari van dat jaar aangehouden. Als ook het jaartal niet precies bekend is kan gekozen worden een geschat moment (1 januari of 1 juli) halverwege de geschatte schadeperiode: een gemiddelde schadedatum. Bij het bepalen van deze schadeperiode kan aangesloten worden bij de periode tussen het moment dat de problemen met de kinderopvangtoeslag begonnen (startdatum DCB) en het moment dat er geen schade meer geleden wordt. In veel gevallen is dit uiterlijk het moment dat de ouder compensatie heeft ontvangen van de UHT (datum DCB).

Einddatum berekening

Als einddatum voor het berekenen van de wettelijke rente kan worden gehanteerd de datum van het advies van de CWS plus ca 4 weken, afgerond op de eerste van de maand. Zo is er voldoende tijd om het advies tijdig te verwerken. Er wordt niet gesaldeerd met reeds ontvangen compensatiebedragen alvorens de wettelijke rente te berekenen. De berekening van de wettelijke rente wordt als bijlage bij het advies gevoegd.

Voorbeeld

De KOT problemen van ouder A zijn in 2012 ontstaan. Ouder A had sinds omstreeks 2010 een lening bij de bank voor € 10.000, dus voorafgaande aan de problemen met de kinderopvangtoeslag. Het te betalen bedrag aan rente was opgelopen door betalingsachterstanden. De ouder heeft de lening in 2020 (onbekend welke datum precies) afbetaald. De CWS begroot de schade op 10% van de hoofdsom, oftewel € 1.000.

De wettelijke rente wordt berekend over het bedrag van € 1.000. Als periode kan 2012 als startmoment worden genomen (start KOT want periode daarvoor is niet aan de KOT toe te rekenen) en de periode loopt tot 2020, oftewel 8 jaar. Als uitgangspunt kan het midden van deze periode worden genomen, 1 juli 2016. Als datum advies 19 augustus 2024 is, loopt de periode dus door tot 1 oktober 2024.

Instructie secretarissen

- Beoordeel per schadepost of sprake is van schade of kosten "te vermeerderen met wettelijke rente" of "inclusief wettelijke rente".
- Bepaal per schadepost zo mogelijk eerst concreet de startdatum van de wettelijke rente op het moment dat de schade is ontstaan of op een logische datum hierna (bijvoorbeeld datum ontruiming woning, datum overdracht woning of 1 januari of 1 juli)
- Is de startdatum niet concreet vast te stellen bepaal de startdatum dan aan de hand van een geschatte ingangsdatum (bijvoorbeeld bij leningen).
- Als de schade per jaar wordt vastgesteld kan voor de ingangsdatum worden aangesloten bij 1 juli van het betreffende jaar waarin de kosten zijn gemaakt (bijvoorbeeld de inkomensschade en de VVO).
- Beschrijf per schadepost steeds in het advies kort of sprake is van schade "inclusief rente" of "te vermeerderen met wettelijke rente".
- Beschrijf per schadepost in het advies kort hoe de rente is berekend (korte toelichting op ingangs- en einddatum).

Contactpersonen

5.1.2e
5.1.2e
5.1.2e
5.1.2e

Overige vermogensschade

Regel

Onder overige vermogensschade wordt begrepen de materiële schade die niet is onder te brengen bij één van de andere schadeposten. De schadepost als zodanig wordt niet nader omschreven, er is geen limitatieve lijst.

Er worden twee situaties onderscheiden:

1. De ouder vraagt voor een schadepost minder dan € 2.500;
2. De ouder vraagt voor een schadepost € 2.500 of meer.

Wettelijke rente

Over de bedragen die de CWS adviseert te vergoeden onder 1 en 2 wordt wettelijke rente berekend.

Minder dan € 2.500

Bij dit bedrag wordt een lichte toets toegepast ten aanzien van de hoogte van het bedrag (het verhaal van de ouder dat de CWS aannemelijk vindt, dat past in de tijdlijn, zonder contra-indicaties). Het leerstuk van de proportionele aansprakelijkheid wordt vanuit de gedachte van ruimhartigheid niet toegepast op schadeposten van geringe omvang. In z'n algemeenheid kan gezegd worden dat nog meer de ruimte van de ruimhartigheid kan worden opgezocht, zowel ten aanzien van de aannemelijkheid van de gestelde schade als ook het causale verband.¹

Voorbeeld

De ouder vraagt een vergoeding voor 12 bezoeken aan de haptonoom à € 80 (zonder medische beoordeling). De CWS kan zich voorstellen dat de ouder als gevolg van de financiële druk last had van stress en dat de haptonoom daarbij voor enige verlichting heeft kunnen zorgen > toewijzing € 960.

Meer dan € 2.500

Overige vermogensschade kan ook gaan om bedragen die hoger zijn dan € 2.500. De schade zal zo concreet mogelijk berekend moeten worden.

Voorbeeld

Verkoop auto onder de marktwaaarde vanwege behoefte aan financiële middelen op de kortst mogelijke termijn. Schade € 7.000. Om een concrete berekening van de schade te maken zal de ouder meer informatie moeten aanleveren: wat voor auto, merk, type, eventueel nummerbord, werkelijke waarde, opbrengst, wanneer verkocht, etc.

Oud beleid geringe bedragen

Het oude beleid ziet op bedragen tot € 500. Omdat de causaliteitsvraag niet anders is dan bij andere schadeposten is ook deze post vaak aanleiding tot diepgaande studie van het dossier, vragen aan de ouders een aanzienlijke motivering.

¹ Leidraad toetsingskaders werkelijke schade versie 2.0 (20 februari 2024), p. 6.

Toelichting bedragen minder dan € 2.500

De schadebegroting van verzochte bedragen van € 2.500 of minder - die in de categorie overige vermogensschade vallen - wordt kort afgedaan. Dit geldt alleen voor schadeposten die niet onder een andere schadepost (zoals door CWS benoemd) vallen. Bij een gevraagde vergoeding van € 2.500 of minder bij een andere schadepost gelden de regels voor die betreffende schadepost.

Achterliggende ratio van het kort afdoen: een uitvoerige motivering bij (stap 3 in het schrijfproces) schadebegroting voor een "gering bedrag" weegt vanuit kosten-batenoogpunt niet op tegen de meerwaarde ervan; het werkproces voor secretarissen moet immers eenvoudiger worden waar mogelijk. Bovendien sluit het kort afdoen van de schadebegroting aan bij de "ruimhartigheid" die de CWS dient toe te passen.

Het bedrag van € 2.500 geldt per opgevoerde schadepost. Dus: de ouder kan vragen om 1.200 voor 12 x naar de haptonoom, een hengel van € 700 die is verkocht voor € 100 en een auto verkocht onder de marktwaarde, schade 2.000. In dit geval zijn er drie schadeposten onder de 2.500 die per stuk worden beoordeeld. Bij meer dan drie schadeposten onder de € 2.500 vindt overleg plaats met de coördinerend secretaris.

Van belang is dat ook bij bedragen onder € 2.500 de hoofdregel blijft: het verhaal dat de CWS aannemelijk vindt, dat past in de tijdlijn, zonder contra-indicaties, zie notitie Causaliteit.

Toelichting bedragen meer dan € 2.500

Ook voor deze schadepost geldt het verhaal dat de ouder aannemelijk heeft gemaakt, dat past in de tijdlijn, zonder contra-indicaties.

Afhankelijk van de aard en omvang van de schadepost zal de toets voor de aannemelijkheid van zowel causaliteit als omvang van de schade lichter of zwaarder zijn. Voor wat betreft deze toets(en) zal zoveel mogelijk aansluiting worden gezocht bij andere schadeposten.

Instructie intake en secretarissen

De bedoeling is dat de secretaris hier vragen stelt die ertoe leiden dat er zicht komt op wat er is verkocht of wat er is gebeurd;

- Wat was het voor auto, kleur, kenteken, verkocht aan wie, voor welke prijs, wat was de werkelijke waarde, wanneer gekocht, wanneer verkocht? etc.
- Welke behandeling is er bij de tandarts uitgevoerd, hoe vaak is de ouder geweest, wanneer, welke tandarts?
- Bij meer dan drie bedragen onder de 2.500 heeft de secretaris overleg met de coördinerend secretaris.

Contactpersonen

5.1.2e

5.1.2e

Vergoeding voor gemiste waardeinstijging goederen en verkoop onder de marktwaarde

Beleidsregel

De CWS adviseert een bedrag te vergoeden voor gemiste waardeinstijging van vermogensbestanddelen als aannemelijk is dat de gedwongen verkoop het gevolg is geweest van de problemen met de kinderopvangtoeslag.

Hierbij wordt in eerste instantie gedacht aan *woningen* en *sieraden*. Deze vermogensbestanddelen komen het meest voor in verzoeken van ouders. Voor andere vermogensbestanddelen, zoals aandelen of een levensverzekering, kan op het punt van de gemiste waardeinstijging in de toekomst bij dit beleid aansluiting worden gezocht.

Ook nieuw is dat de CWS adviseert gemiste vermogensopbouw te vergoeden door het niet hebben kunnen kopen van een woning als gevolg van de problemen met de kinderopvangtoeslag. De meest voorkomende situatie zal zijn het niet hebben kunnen kopen van de woning die de ouder huurde.

De vergoeding voor verkoop onder de marktwaarde is gebleven. Voor woningen wordt daar voortaan ook een formule voor gehanteerd.

Oud beleid

Er was geen beleid wat de gemiste waardeinstijging betreft. Deze schade werd onder oud beleid dus niet vergoed.

Onder oud beleid werd in incidentele gevallen een verkoop onder de marktwaarde vergoed.

BEREKENING

A. Woningen

Schade door gedwongen verkoop woning

Verkoop onder de marktwaarde en/of gemiste waardeinstijging

Schade door een gedwongen verkoop van een woning kan bestaan uit schade door gemiste waardeinstijging of uit schade door verkoop onder de marktwaarde plus gemiste waardeinstijging. Afhankelijk van welke schade er wordt verzocht te vergoeden, wordt de schade begroot volgens 2 (gemiste waardeinstijging) of volgens 1 + 2 (verkoop onder marktwaarde + gemiste waardeinstijging), zoals hierna uiteengezet. Let hierbij op dat als een ouder alleen de schade door verkoop onder de marktwaarde verzocht te vergoeden, wij als CWS op eigen initiatief, in overleg met de ouder, ook de gemiste waardeinstijging meenemen bij de berekening van de hoogte van de schade.

1. Verkoop onder marktwaarde

Berekening:

WOZ-waarde op datum verkoop – verkoopprijs van destijds

Of (als de ouder met aanwijzingen komt dat de WOZ-waarde niet representatief is):
Marktwaaarde op datum verkoop - verkoopprijs van destijds

Zie TOELICHTING hieronder voor de wijze waarop je tot de marktwaaarde kan komen.

NB1): als je de schade door verkoop onder de marktwaaarde hebt berekend, bereken je vervolgens de gemiste waardeestijging volgens de de formule hierna onder 2C I of II.

NB2): bij meer oorzaken die hebben geleid tot de verkoop vergoeden we proportioneel (zie de algemene notitie 'causaliteit').

Wettelijke rente

Over het geadviseerde bedrag wordt wettelijke rente berekend.

2. Gemiste waardeestijging

Berekening:

A) (WOZ-waarde peildatum – verkoopprijs van destijds) x 75%

Of (als de ouder met aanwijzingen komt dat de huidige WOZ-waarde niet representatief is):

B) Marktwaaarde peildatum – verkoopprijs van destijds) x 75%

Dan wel, als er ook sprake is van schade door verkoop onder de marktwaaarde:

C)

I. (als schade door verkoop onder marktwaaarde is berekend o.b.v. WOZ-waarde van destijds)

(WOZ-waarde peildatum – WOZ-waarde op datum verkoop) x 75%

Of (als de ouder met aanwijzingen komt dat de huidige WOZ-waarde niet representatief is):

(Marktwaaarde peildatum – WOZ-waarde op datum verkoop) x 75%

Dan wel:

II. (als schade door verkoop onder marktwaaarde is berekend o.b.v. de marktwaaarde van destijds)

WOZ-waarde peildatum – Marktwaaarde op datum verkoop x 75%

Of (als de ouder met aanwijzingen komt dat de huidige WOZ-waarde niet representatief is):

Marktwaaarde peildatum – Marktwaaarde op datum verkoop x 75%

Zie TOELICHTING hieronder voor de wijze waarop je tot de marktwaaarde komt.

Let op: bij meer oorzaken die hebben geleid tot de verkoop adviseren we proportioneel te vergoeden.

(zie de algemene notitie 'causaliteit').

Wettelijke rente

Over het geadviseerde bedrag wordt geen wettelijke rente berekend. De wettelijke rente wordt geacht te zijn inbegrepen in het schadebedrag.

Peildatum: laatst bekende WOZ-waarde (waarschijnlijk 1-1-2023) dan wel de WOZ-waarde van de woning op de datum waarop een nieuwe woning door de ouder is aangekocht. Voor de marktwaaarde neem je als peildatum ook 1-1-2023.

ISV

Onder Bouwsteen A wordt al rekening gehouden met de factor dat de ouder de woning gedwongen heeft moeten verkopen. Ook werken we onder Bouwsteen A met de -verzwarende- factor (voor zover aan de orde) 'dak- en thuisloosheid'.

Verhuiskosten/ vervanging van inboedel

Aan een ouder die als gevolg van de problemen met de kinderopvangtoeslag de woning gedwongen heeft moeten verkopen en heeft moeten verhuizen, daardoor schade heeft geleden en om vergoeding daarvan verzoekt, wordt een maximumbedrag toegekend ter vergoeding van deze schade.

De meeste ouders zullen niet meer weten wat deze kosten waren of kunnen deze niet meer onderbouwen (zie voor verdere toelichting en onderbouwing de notitie 'verhuiskosten en vervanging inboedel').

Aan de ouder wordt bij ontruiming een maximumbedrag toegekend van € 12.000, bij alle andere vormen van verhuizing als gevolg van de problemen met de kinderopvangtoeslag hanteren we een bedrag van € 7.500.

Wettelijke rente

Als de ouder een concreet bedrag vraagt en de CWS adviseert een concreet bedrag te vergoeden, wordt over het geadviseerde bedrag wettelijke rente berekend. Als de CWS adviseert om het maximumbedrag te vergoeden wegens het ontbreken van informatie wordt over het geadviseerde bedrag geen wettelijke rente berekend. De wettelijke rente wordt in dat geval geacht te zijn inbegrepen in het schadebedrag.

Deze posten kunnen (met terughoudendheid) proportioneel worden toegepast. Voor de proportionele toerekening wordt gebruik gemaakt van de percentages zoals beschreven onder 'Proportionaliteit' in de notitie 'Causaliteit'.

Indien de ouder aannemelijk maakt dat hij/zij meer schade heeft geleden dan het van toepassing zijnde maximumbedrag, dan kan hiervan worden afgeweken (zwaardere toets).

Gemiste vermogensopbouw door niet kunnen kopen van een woning

Berekening:

(WOZ-waarde peildatum – vraagprijs van de woning op moment van de voorgenomen koop)
x 75%

Of (als de ouder met aanwijzingen komt dat de WOZ-waarde niet representatief is):

(Marktwaaarde peildatum – vraagprijs van de woning op moment van de voorgenomen koop)
x 75%

Of (als ouder niet over vraagprijs van destijds beschikt):

(WOZ-waarde peildatum – WOZ-waarde op moment van de voorgenomen koop) x 75%

Zie TOELICHTING hieronder voor de wijze waarop je tot de marktwaaarde komt.

Afhankelijk van de mate waarin de aankoopplannen vergevorderd waren, kan vervolgens een proportioneel deel van de uitkomst (25%- 50%-75%) van de berekening worden vergoed (zie voorbeelden hierna onder TOELICHTING).

Wettelijke rente

Over het geadviseerde bedrag wordt geen wettelijke rente berekend. De wettelijke rente wordt geacht te zijn inbegrepen in het schadebedrag.

Peildatum: laatst bekende WOZ-waarde (waarschijnlijk 1-1-2023). Voor de marktwaaarde neem je als peildatum ook 1-1-2023 in aanmerking

B. Sieraden

Bij verkoop van sieraden als gevolg van de problemen met de kinderopvangtoeslag wordt een maximumbedrag van € 2.000 toegekend voor gemiste waardeinstijging en schade door verkoop onder de marktprijs.

Wettelijke rente

Als de ouder een concreet bedrag vraagt en de CWS adviseert een concreet bedrag te vergoeden, wordt over het geadviseerde bedrag wettelijke rente berekend. Als de CWS adviseert om het maximumbedrag te vergoeden wegens het ontbreken van informatie, wordt over het geadviseerde bedrag geen wettelijke rente berekend. De wettelijke rente wordt in dat geval geacht te zijn inbegrepen in het schadebedrag.

ISV

Onder Bouwsteen A wordt als extra factor toegevoegd de emotionele waarde van de verkochte sieraden (dat gebeurde al wel in de praktijk onder oud beleid).

TOELICHTING

Onder oud beleid werd bij een gedwongen verkoop geadviseerd een bedrag aan de ouder te vergoeden als de woning/ sieraden onder de marktwaarde was/ waren verkocht.

De CWS wil daarnaast ook de gemiste waardeinstijging van de woning/ sieraden vergoeden aan de ouder. Hieronder valt ook de gemiste vermogensopbouw doordat de ouder door de problemen met de kinderopvangtoeslag een (huur)woning niet heeft kunnen kopen.

De wens van de CWS past in de nagestreefde ruimhartigheid en is ook ingegeven door het feit dat in de Regieroute Vaststellingsovereenkomst (Regieroute VSO) een vergoeding voor gemiste waardeinstijging/ vermogensopbouw wordt toegekend. Op deze manier wordt eenheid in de schadeafhandeling bereikt.

A. Woningen

Schade door gedwongen verkoop woning

1. Verkoop onder marktwaarde

Gedwongen verkoop van een woning ziet zowel op de situatie waarbij de ouder zelf tot verkoop van zijn/haar woning overgaat omdat niet meer aan betalingsverplichtingen kan worden voldaan als op de situatie van een executoriale verkoop door een bank.

Voor de berekening van de schade door verkoop onder de marktwaarde nemen we als uitgangspunt het verschil tussen de WOZ-waarde op moment van verkoop en de verkoopprijs van destijds. Als de ouder over een taxatierapport beschikt met de waarde van de woning destijds, neem je die waarde als marktwaarde in aanmerking. Mocht de ouder met andere aanwijzingen voor een hogere woningwaarde dan de WOZ-waarde van destijds komen, dan kan de CWS aan Geolab de vraag stellen wat de historische marktwaarde was.

2. Gemiste waardeinstijging

Voor de berekening van de huidige marktwaarde wordt aangesloten bij de meest recente WOZ-waarde van de woning (te vinden via WOZ-waardeloket.nl), zie aan het slot de rekenvoorbeelden. Als de ouder met aanwijzingen komt dat deze huidige WOZ-waarde niet representatief is voor de marktwaarde, kan de CWS aan Geolab verzoeken om de actuele marktwaarde te berekenen. Aanwijzingen voor een hogere actuele waarde dan de WOZ-waarde zijn bijvoorbeeld recente verkoopprijzen van vergelijkbare woningen.

Let op dat als je ook de schade hebt berekend door verkoop onder de marktprijs, je de gemiste waardeinstijging berekent met dezelfde variabelen. Dus: of rekenen met de WOZ-waarde van destijds of rekenen met de marktwaarde van destijds. Zie hiervoor bij de berekening de formules onder 2C, I en II.

Waarom 75%?

Een woning stijgt niet alleen in waarde (de huidige trend), maar brengt ook kosten (zoals eigen onderhoud) met zich. De meest eenvoudige benadering van de hoogte van deze kosten is die van het Nibud. Het Nibud gaat uit van 1% van de woningwaarde voor de jaarlijkse onderhoudskosten. Daarnaast zijn de gemeentelijke lasten voor een huiseigenaar hoger dan voor een huurder. Verder dient een huiseigenaar verplicht bepaalde

verzekeringen af te sluiten, zoals een opstalverzekering. Al deze kosten heeft de ouder zich bespaard toen de woning werd verkocht. Gerekend vanaf 2012 (midden gemiddelde KOT-periode) tot begin 2023 komen de onderhoudskosten en overige kosten cumulatief op ongeveer 25% van de woningwaarde uit. De hypotheekkosten van een huiseigenaar, waarin een deel rente voor de bank zit begrepen, is gemakshalve weggestreept tegen de huurlasten van een huurder.

Gemiste vermogensopbouw door niet hebben kunnen kopen van een (huur)woning

Bij de berekening van de gemiste vermogensopbouw door het niet kunnen kopen van een woning wordt de meest actuele WOZ-waarde van de woning (te vinden via WOZ-waardeloket.nl) en de vraagprijs van destijds als uitgangspunten genomen. Als er informatie is van de ouder waaruit blijkt dat deze WOZ-waarde(n) niet passend is/ zijn, kan Geolab worden ingeschakeld om de actuele marktwaarde te berekenen.

Als de ouder destijds een aanbod van de woningbouwvereniging heeft gehad, neem je die vraagprijs in aanmerking. Als de ouder een specifieke woning op het oog had, dan kan met die vraagprijs worden gerekend (die prijs moet wel ergens uit blijken).

Mocht de ouder geen informatie over de vraagprijs van destijds kunnen laten zien dan ga je uit van het verschil tussen de meest recente WOZ-waarde en de WOZ-waarde van destijds (te vinden via WOZ-waardeloket.nl). In dit geval reken je *niet* met de actuele marktwaarde als de ouder ook aanvoert dat de huidige WOZ-waarde te laag is. Omdat de historische WOZ-waarde meestal onder de marktwaarde lag, zou de ouder bevoordeeld worden als je dan met de hogere actuele marktwaarde gaat rekenen. Immers, verschil huidige (hogere) marktwaarde en (lage) historische WOZ-waarde – die vrijwel zeker onder vraagprijs lag – wordt dan erg groot en komt dan niet meer in de buurt van de werkelijke gemiste waardeestijging.

Om de gemiste vermogensopbouw te berekenen nemen we 75% van het verschil tussen deze twee WOZ-waarden. Voor de uitleg over het percentage van 75%, zie hiervoor onder “*Gemiste waardeestijging.*”

Afhankelijk van de mate waarin de aankoopplannen van destijds vergevorderd waren, kan 100% van de gemiste vermogensopbouw worden vergoed of een proportioneel deel van de gemiste vermogensopbouw (25%- 50%-75%), (zie voorbeelden hierna onder het kopje AANNEMELIJKHEID).

B. Sieraden

Bij verkoop van sieraden komen ouders vrijwel nooit met meer dan een beschrijving van de sieraden en eventueel foto's. Bepaling van de marktwaarde op basis van het gewicht van de sieraden is dan geen optie. Om dit te ondervangen, gaan we met een maximale vergoeding werken van € 2.000 voor de gemiste waardeestijging inclusief schade door verkoop onder marktwaarde, tenzij de ouder (met stukken) aannemelijk maakt dat de werkelijke schade anders is. Als op basis van stukken blijkt dat de schade (gemiste marktwaarde en/of gemiste waardeestijging) het maximumbedrag van € 2.000 overschrijdt, volgt een concrete berekening van de schade. Als de ouder een concreet bedrag vraagt dat onder het maximale bedrag ligt, wordt op basis van de lichte toets beoordeeld of dat lagere concrete bedrag kan worden toegewezen. Het kan ook voorkomen dat de ouder een bedrag vraagt dat boven het

maximale bedrag ligt en dit niet aannemelijk wordt maar wel een lager concreet bedrag. In dat geval geldt dan tot het maximale bedrag weer de lichte toets.

Rekenvoorbeeld ter toelichting op maximale bedrag van €2.000:

Verkoop van 3 armbanden, 2 ringen en een ketting: betreft bijvoorbeeld 58 gram 14-karaats goud (sieraden zijn meestal van 14-karaats goud). 14-karaats goud bevat 58,5% goud. 58,5% van 58 gram is 33,93 gram goud.

Waardeontwikkeling van goud

			Waarde 33,93 gr goud
Maart 2014	€ 30.432/kg	€30,43/gr	€ 1.032
Maart 2015	€ 32.250/kg	€ 32,25/gr	€ 1.094
Maart 2016	€ 35.829/kg	€ 35,83/gr	€ 1.216
September 2017	€ 34.941/kg	€ 34,94/gr	€ 1.186
Maart 2018	€ 34.544/kg	€ 34,54/gr	€ 1.172
17 mei 2024	€ 70.775/kg	€ 70,78/gr	€ 2.401

Waarestijging van 3 armbanden, 2 ringen en een ketting van in totaal 58 gram 14-karaats goud vanaf 2014/2015/2016/2017/2018 tot 17 mei 2024 betreft dus ongeveer € 1.400 (max)/ € 1.200 (min).

Bij onduidelijkheid over de omvang van de schade, neemt de CWS in het kader van de ruimhartigheid een maximumbedrag van € 2.000 in aanmerking. Als de ouder met stukken aannemelijk maakt dat het gaat om een groter aantal verkochte sieraden en/of hogere waarde van de verkochte sieraden (door bijvoorbeeld dure steen, 24-karaats goud of hoger gewicht dan ongeveer 60 gram aan sieraden), berekenen we de hogere concrete schade. Ook kan het dan gaan om verkoop onder de marktwaaarde destijds dat aannemelijk gemaakt zal moeten worden.

AANNEMELIJKHEID

Uitgangspunt is en blijft het verhaal van de ouder dat de sieraden zijn verkocht vanwege de problemen met de kinderopvangtoeslag. Uit dit verhaal van de ouder moet blijken dat de financiële impact van de KOT-problemen dusdanig is geweest dat aannemelijk is dat ouder niet langer aan betalingsverplichtingen kon voldoen en daarom moest overgaan tot verkoop van sieraden. Dit verhaal van de ouder bezie je in samenhang met de stukken uit het UHT-dossier en de tijdlijn.

In geval van een woning geldt een zwaardere toets (zie hierna). De ouder zal met bijvoorbeeld een koopovereenkomst moeten komen ter onderbouwing.

Met name bij verkoop van een woning is de hoogte van de terugvordering door de BD/T van belang. Een contra-indicatie voor gedwongen verkoop van een woning is bijvoorbeeld een beperkte terugvordering door de BD/T. Als volgens de ouder meerdere schulden samen met de schuld aan de BD/T tot verkoop van de woning hebben geleid, zal dat ergens uit moeten blijken.

Als naast de problemen met de kinderopvangtoeslag andere financiële problemen bij de ouder speelden, wordt gekozen voor een proportionele toerekening (zie notitie 'causaliteit'), behalve als een maximumvergoeding van toepassing is.

A. Woningen

Schade door gedwongen verkoop woning

Verkoop onder marktwaarde

Voor de hoogte van de schade geldt de zwaardere aannemelijkheidstoets. In ieder geval is de datum van de gedwongen verkoop en de verkoopprijs van destijds nodig. Deze informatie blijkt bijvoorbeeld uit de nota van afrekening van de notaris. Verder zal de ouder de waarde van de woning op het moment van verkoop aannemelijk moeten maken. De meeste ideale situatie is als de ouder over een taxatierapport beschikt van de woning rond de datum van verkoop. Dat zal meestal niet het geval zijn en daarom nemen we als uitgangspunt de WOZ-waarde op het moment van verkoop (vanaf 2014 te vinden op WOZ-waardeloket). Als de ouder met informatie komt waardoor een hogere waarde aannemelijk is, kun je Geolab verzoeken een historische marktwaarde te verschaffen.

Als de ouder meerdere schulden had die samen met de KOT-problemen tot verkoop van de woning onder de marktwaarde hebben geleid, is proportionele toerekening geboden.

Gemiste waardestijging

Hiervoor geldt ook de zwaardere aannemelijkheidstoets. Voor de begroting van de schade is in ieder geval de datum van de gedwongen verkoop en de verkoopprijs van destijds nodig en de meest actuele WOZ-waarde. Bovendien moet het gaan om een situatie waarin de ouder vervolgens niet (meteen) een andere woning heeft gekocht, maar is gaan huren, op straat terecht is gekomen of bij ouders of vrienden is ingetrokken. Als de ouder later alsnog een nieuwe woning heeft gekocht dan is nodig: datum levering nieuwe woning en de WOZ-waarde op die datum/ van dat jaar van de oude woning. Veel informatie geeft bijvoorbeeld een factuur van de notaris. Als de ouder met aanwijzingen voor een hogere (WOZ-)waarde komt, dan kan Geolab ingeschakeld worden.

Als ook sprake was van schade door verkoop onder de marktwaarde, neem je in plaats van de verkoopprijs van destijds de WOZ-waarde van destijds in aanmerking of de marktwaarde van destijds. Zie hiervoor bij de berekening onder 2C, I en II.

Ook hier geldt dat bij meerdere schulden die samen met de KOT-problemen tot verkoop van de woning hebben geleid, proportionele toerekening op z'n plaats is.

Gemiste vermogensopbouw door niet kunnen kopen van een (huur)woning

Hiervoor geldt ook de zwaardere aannemelijkheidstoets. De ouder moet onderbouwd met stukken aannemelijk maken dat hij/zij 1) de mogelijkheid had om een huurwoning te kopen en 2) serieuze aankoopplannen had en door de problemen met de kinderopvangtoeslag deze (huur)woning niet heeft kunnen kopen. Als de ouder een woning, niet zijnde een huurwoning, wilde kopen geldt alleen hetgeen vermeld onder 2).

Bij 1) kan er bijvoorbeeld correspondentie zijn tussen de ouder en de woningbouwcorporatie over de mogelijkheid om een sociale huurwoning te kopen of een optie tot koop in het huurcontract. Dit is geen harde vereiste. Het kan ook aannemelijk worden uit andere schriftelijke stukken, zoals e-mail correspondentie met derden hierover. Denk bij 2) ter onderbouwing bijvoorbeeld aan een bericht van de bank waaruit blijkt dat de ouder door schulden geen hypotheek kon krijgen of correspondentie met vrienden/familie (in of na de periode dat de BD/T betaald moest worden).

Voor de berekening van de hoogte van de gemiste vermogensopbouw kunnen wij de meest actuele en ook de historische WOZ-waarde(n) vinden via WOZ-waardeloket.nl. Als er informatie is van de ouder (meer dan een blote stelling) waaruit blijkt dat de WOZ-waarde niet passend is, kan voor de berekening van de actuele marktwaarde Geolab worden ingeschakeld. Om de gemiste vermogensopbouw te berekenen nemen we 75% van het verschil tussen deze twee WOZ-waarden. Voor de uitleg over het percentage van 75%, zie hiervoor onder "*Gemiste waardestelling*."

Afhankelijk van de mate waarin de aankoopplannen van destijds vergesloopt waren, kan vervolgens een proportioneel deel van de gemiste vermogensopbouw (25%- 50%-75%) worden vergoed. Voorbeelden:

- Als er naast de gebleken optie tot koop stukken van een bank aanwezig zijn, waaruit blijkt dat er geen hypotheek werd verstrekt vanwege (vooral) bestaande BD/T schulden, komt de gemiste vermogensopbouw voor 100% vergoeding in aanmerking (dus volgens de formule die geldt);
- Als er alleen een e-mail/ brief van de woningcorporatie is dat de ouder een optie tot koop had, is een percentage van 50% (i.p.v. 100%) redelijk om in aanmerking te nemen. Let op dat ook het inkomen van de ouder destijds hierbij bepalend is. Mede gelet op het inkomen van de ouder destijds (zie inkomensgegevens in UHT- dossier) moet het aannemelijk zijn dat - zonder schulden bij de BD/T - de woning door de ouder aangekocht had kunnen worden.
- Als bijv. uit correspondentie met familie/ vrienden blijkt dat er serieuze aankoopplannen waren maar verder zijn er geen onderbouwende stukken over de optie tot koop en de financiering - behalve inzage in het inkomen in het UHT-dossier - dan ligt 25% (i.p.v. 100%) vergoeding van deze gemiste vermogensopbouw voor de hand.

B. Sieraden

Voor toewijzing tot en van het maximumbedrag van € 2.000 geldt de lichte toets. Het verhaal van de ouder dat hij/zij sieraden heeft moeten verkopen en daardoor waardevermindering heeft gemist, is aannemelijk gelet op de terugvorderingen/ financiële positie van de ouder tenzij er contra-indicaties zijn. Dit geldt ook voor verkoop van sieraden onder de marktwaarde. Op dit bedrag wordt geen proportionele toerekening toegepast!

Als de ouder aangeeft dat hij/zij meer schade heeft geleden dan het maximumbedrag van € 2.000, dan kan in het voordeel van de ouder van dit bedrag worden afgeweken. Hiervoor geldt de zwaardere toets waarbij uit stukken (bijv. kwitantie met verkoopprijs en/of gewicht) de hogere schade kan worden afgeleid.

Op verschillende sites, bijv. [Actuele goudkoers bekijken - Holland Gold](#) en [Goudprijs vandaag | Wat is de goudprijs? | Actuele goudprijs grafiek - GoldRepublic.nl](#) is de waardestijging van goud en zilver te vinden.

INSTRUCTIE INTAKE

Woning

- Wat is de verkoopprijs van de woning geweest?
- Wat was de marktwaarde toen?
- Is er een factuur van makelaar/notaris? Koopovereenkomst?
- Heeft de ouder informatie over de huidige marktwaarde? De ouder moet worden gewezen op de manier van berekening van de schade door de CWS (o.b.v. de laatst bekende WOZ-waarde (nu per 1-1-23)).
- Huurt de ouder nog steeds of heeft de ouder een nieuwe woning aangekocht?
- Wanneer en voor welke prijs is de nieuwe woning aangekocht?
- Heeft de ouder informatie over de marktwaarde van toen en nu betreffende de woning die men had willen aankopen? De ouder moet worden gewezen op de manier van berekening van de schade door de CWS (o.b.v. de laatst bekende WOZ-waarde en de vraagprijs/ WOZ-waarde van destijds).
- Is er correspondentie tussen verhuurder/hypotheekverstrekker en huurder over koop van de woning?
- Wat staat er in de huurovereenkomst over een koopoptie/eerste recht van koop?
- Is de inboedel verkocht/ nieuw aangekocht?
- Heeft de ouder informatie over de verhuiskosten (als een hoger bedrag wordt gevraagd)?

Sieraden

- Over welke sieraden hebben we het (zo nauwkeurig mogelijke beschrijving)?
- Wanneer zijn die gekregen?
- Wanneer zijn ze (ongeveer) verkocht en voor hoeveel?
- Aan wie/waar zijn de sieraden verkocht?
- Zijn er foto's?
- Is er nog informatie beschikbaar, bijvoorbeeld een kwitantie?
- Waren de sieraden verzekerd en zo ja, heeft u de verzekeringspolis met een indicatie van de waarde van de sieraden?

INSTRUCTIE SECRETARISSEN

Woningen

- De ouder zal bij een gedwongen verkoop van een woning/ in situatie waarin woning niet aangekocht kon worden mogelijk aangeven dat hij/zij een taxatie wil van de woning door een deskundige (opdracht: wat is de marktwaarde) met als peildatum een datum die dicht ligt bij de datum van het advies van de CWS (als er tenminste geen nieuwe woning gekocht is). De WOZ-waarde is namelijk gebaseerd op een schatting en loopt bovendien een jaar achter. Daarnaast zijn de WOZ-waarden de

laatste jaren niet overal in Nederland aangepast. Dus er kunnen regionaal nog steeds grote verschillen zitten tussen de WOZ-waarde en de marktwaarde. Doet een dergelijke situatie zich voor dan doet de CWS een uitvraag bij Geolab. Zij kunnen met de voor hen beschikbare data de marktwaarde bepalen. Let hierbij op dat het om dezelfde peildatum moet gaan als de peildatum van de meest actuele WOZ-waarde. Specifieke afspraak/instructie hierover volgt nog.

Sieraden

- Probeer met vragen de ouder zo veel mogelijk concreet te laten maken over welke sieraden het gaat. Hoe meer details, hoe aannemelijker het verhaal.
- Voorbeelden van contra-indicaties bij de verkoop van sieraden:
 - o Lage terugvordering door de BD/T en ouder geeft aan dat er voor veel geld goud is verkocht. Bij een invordering van bijvoorbeeld € 3.000 over een periode van 5 jaar is het niet aannemelijk dat de ouder 40K aan goud heeft verkocht. Wellicht speelden er ook andere (hoge) schulden.
 - o De BD/T heeft niet daadwerkelijk ingevorderd en de ouder heeft niet zelf aan de BD/T betaald.
 - o Ouder geeft geen enkele nadere informatie over verkoop van sieraden, als waar, wanneer en aan wie het is verkocht.

Let op: mocht de ouder met stukken de waarde/ gewicht van de sieraden aannemelijk hebben gemaakt, de procentuele waardeestijging van goud is van toepassing op 24-karaats goud (bevat 99,99% goud) (zie bijv. [Actuele goudkoers bekijken - Holland Gold](#)). 24-karaats goud wordt zelden voor sieraden gebruikt. Sieraden zijn meestal van 14-karaats goud en dat bevat 58,5% goud. Daarom bij een concrete berekening eerst uitrekenen hoeveel goud de 14-karaats gouden sieraden bevatten en dan waardeestijging bepalen.

Proportionaliteit Door het financiële plaatje van de ouder volledig te hebben, kan je beoordelen of al dan niet andere schulden ook tot de gedwongen verkoop hebben geleid. Zo ja, zie notitie 'causaliteit' voor proportionele toerekening.

CONTACTPERSONEN

5.1.2e

5.1.2e

Bijlage: Rekenvoorbeelden

REKENVOORBEELDEN

a. Verkoopprijs ten tijde van de gedwongen verkoop (komt geheel door de KOT-problemen) in 2014 is € 100.000. De ouder is daarna gaan huren en doet dat nu nog steeds. Waarde van de woning per 1-1-23 (laatste WOZ) is € 175.000. Het verschil is € 75.000. 75% vergoeding van € 75.000 = € 56.250

b. Hetzelfde voorbeeld, alleen komt de gedwongen verkoop voor iets meer dan de helft door andere schulden dan de KOT-schulden. Daarbij hoort een proportionele toerekening van 50%. Vergoeding is dan € 56.250 x 50 % = € 28.125

c. Verkoopprijs is € 130.000 en marktwaarde was volgens informatie van de ouder toen (2014) € 150.000. WOZ-waarde per 1-1-2023 is € 230.000. Schade door verkoop onder marktprijs is € 20.000. Dit bedrag wordt geheel vergoed. De gemiste waardestijging is € 230.000 - € 150.000 = € 80.000. 75% vergoeding van € 80.000 = € 60.000
Totaalbedrag is € 20.000 + € 60.000 = € 80.000

d. Hetzelfde voorbeeld, alleen komt de gedwongen verkoop voor iets meer dan de helft door andere schulden dan de KOT-schulden. Daarbij hoort een proportionele toerekening van 50%. Vergoeding is dan € 80.000 x 50 % = € 40.000

Juridische kosten

Regel

Het oude beleid met betrekking tot door de ouder gemaakte juridische kosten wordt gehandhaafd.

Toelichting

Het beleid aangaande de vergoeding van juridische kosten van een professionele gemachtigde (geldend voor advocaten en niet-advocaten) voor de procedure bij de CWS op basis van gemaakte uren volstaat. Ook voor eerder gemaakte juridische kosten (in IB fase en daarvoor) heeft de CWS al beleid dat eenvoudig is en toereikend.

In de praktijk gaat het vooral om de kosten van de gemachtigde. In de uitvoering levert dit geen problemen op. De informatie is niet lastig te verkrijgen en bovendien belasten we de ouder er niet mee. De vraag over de gemaakte juridische kosten wordt namelijk vooral aan de gemachtigde gesteld.

Aannemelijkheid

Omdat deze schadepost ziet op recent gemaakte kosten, waarvoor de gemachtigde een factuur moet hebben verstuurd, is deze post aannemelijk als de kosten met een factuur kunnen worden onderbouwd. Daaruit blijkt dan ook op welke werkzaamheden de factuur ziet.

Toelichting

De gemaakte juridische kosten kunnen in de volgende categorieën worden onderverdeeld:

1. Juridische kosten in het verleden

Deze juridische kosten zijn meestal in de DCB vergoed en vrijwel altijd kostendekkend.

2. Juridische kosten i.v.m. de integrale beoordeling door UHT (door professionele gemachtigde)

- IB fase: Hiervoor geldt dat maximaal 3 uur op basis van een uurtarief van € 250 (excl. btw) voor vergoeding in aanmerking komt.

- Bezwaar tegen IB: In beginsel vindt in bezwaar bij een gegrondverklaring al een proceskostenvergoeding plaats. Als de ouder (aantoonbaar) meer kosten heeft gemaakt, kan de CWS hiervoor een vergoeding toekennen. Uitgangspunt is max. 3 uur o.b.v. uurtarief van max € 250, excl. btw.

3. Juridische kosten voor de procedure bij de CWS => zie notitie Kosten CWS procedure

Wettelijke rente

Over de bedragen die de CWS adviseert te vergoeden, wordt wettelijke rente berekend, met uitzondering van de forfaitaire bedragen die worden toegekend voor de kosten van de CWS-procedure.

Instructie intake en secretarissen

Zorg dat duidelijk is hoe de eventuele juridische bijstand is geregeld (is er een toevoeging of niet?) en bespreek zo nodig wat het door CWS gehanteerde kostenmaximum is en dat de CWS een gespecificeerde factuur wil ontvangen.

De CWS wil de volgende informatie ontvangen:

Van de ouder: factuur juridische kosten.

Indien van toepassing: van UHT: informatie m.b.t. proceskosten in IB bezwaar.

Contactpersonen

5.1.2e
5.1.2e

Leningen, schulden en dwanginvordering

Inleiding

Binnen het onderwerp "Schulden en leningen" komen er twee schadeposten voor vergoeding in aanmerking:

1. Rente en administratieve kosten (leningen en schulden)
2. Dwanginvordering (incassokosten en proceskosten i.v.m. schulden/leningen aan/bij derden)

1. Rente en administratieve kosten

Regel

Bij deze schadepost wordt een bedrag op basis van een vast percentage, of een forfaitair bedrag, toegekend aan ouders die als gevolg van de problemen met de kinderopvangtoeslag schade hebben geleden door bijkomende kosten van leningen en schulden. De bijkomende kosten "moeten" het gevolg zijn van de problemen met de kinderopvangtoeslag, de schuld/lening als zodanig niet.

- a. Bij een lening/schuld die na aanvang van de problemen met de kinderopvangtoeslag is ontstaan wordt het bedrag vastgesteld op 20% van het totaal geleende bedrag en/of de totale schuld.
- b. Bij een lening/schuld die reeds bestond vóór de problemen met de kinderopvangtoeslag wordt het bedrag vastgesteld op 10% van het totaal geleende bedrag en/of de totale schuld.
- c. In het geval de ouder geen zicht meer heeft op het totaal geleende bedrag/schuld en/of op de totaal gemaakte kosten (en ook geen schatting kan geven) dan wordt er eenmalig een forfaitair bedrag van € 1.500 geadviseerd.

Van de bedragen op grond van de vaste percentages onder a. en b. wordt alleen afgeweken als de ouder minder vraagt. Wanneer de ouder meer vraagt vindt een zwaardere toets plaats.

Leningen bij familie/ vrienden/ kennissen zijn uitgezonderd van deze regeling, tenzij de gemaakte kosten schriftelijk kunnen worden onderbouwd.

Wettelijke rente

Wanneer de ouder een lening/schuld en de omvang daarvan aannemelijk heeft gemaakt en vergoeding van een percentage van 20/10% wordt geadviseerd, dan gaat de CWS ervan uit dat met het bedrag dat daaruit rolt de werkelijke kosten worden benaderd/berekend.

Daarover wordt wettelijke rente berekend.

Als het forfaitaire bedrag van € 1.500 wordt geadviseerd wegens gebrek aan informatie wordt de wettelijke rente geacht te zijn inbegrepen in dit bedrag en wordt geen wettelijke rente berekend.

Lichte toets

Voor de bovenstaande maximale bedragen (percentages en het forfaitaire bedrag van € 1.500) geldt een lichte toets, namelijk het aannemelijke verhaal van de ouder, dat past binnen de tijdlijn, met inachtneming van contra-indicaties (waar niet actief naar op zoek wordt gegaan). In dit geval moet de ouder aannemelijk maken dat hij/zij geld heeft geleend (of een schuld is ontstaan) als gevolg van de problemen met de kinderopvangtoeslag en/of als gevolg van de problemen met de kinderopvangtoeslag hogere kosten heeft moeten maken op een bestaande lening/schuld. De kosten zelf hoeft de ouder niet langer aannemelijk te maken.

Zwaardere toets voor een hoger bedrag

Indien de ouder aannemelijk maakt dat hij/zij meer schade als gevolg van de problemen met de kinderopvangtoeslag heeft geleden dan op basis van de percentages kan worden toegewezen, dan kan in het voordeel van de ouder worden afgeweken. Er geldt dan een zwaardere toets voor de omvang van het totaal gevraagde bedrag (dus niet alleen voor het bedrag dat de 10 of 20% te boven gaat). De ouder moet in dat geval iets op schrift kunnen aanleveren (denk daarbij aan: bankafschriften, schuldenlijst van de WSNP/MSNP, processtukken, leenovereenkomsten, e-mails etc.), waaruit blijkt dat de totale schade meer is dan wat er op grond van genoemde percentages toegekend kan worden.

Het kan voorkomen dat de ouder een bedrag vraagt dat boven het maximale bedrag ligt en dit niet aannemelijk wordt maar wel een lager concreet bedrag. In dat geval geldt dan tot het maximale bedrag weer de lichte toets.

Oud beleid

Aannemelijk gemaakte kosten komen voor vergoeding in aanmerking.

Om al dan niet samen met de ouder na te gaan wat aannemelijk gemaakte kosten zijn, kostte veel tijd. Om vervolgens te motiveren wat wel en niet aannemelijk is gemaakt, kostte ook veel tijd. In veel gevallen wordt de lening als zodanig opgevoerd als schade. Het lijkt erop dat vaak niet werd gedacht aan de bijkomende kosten van een lening. Dit terwijl een lening naar zijn aard in de meeste gevallen gepaard gaat met kosten.

Tot nu toe werd deze post weinig toegewezen. Onder het oude beleid hing veel af van de bereidheid en de creativiteit van een secretaris. De nieuwe regel is een verruiming en een vereenvoudiging.

Toelichting

De rol van de CWS is in geval van leningen beperkt tot de bijkomende kosten (bijvoorbeeld afsluitkosten en (boete)rente) die niet zijn (of kunnen worden) kwijtgescholden binnen de schuldenregelingen. Hieronder vallen ook de bijkomende kosten over betalingsachterstanden die inmiddels door de ouder zijn voldaan (niet met de ontvangen compensatie). Van belang is dat ook toekomstige kosten van een nog openstaande lening voor vergoeding in aanmerking kunnen komen.

De hoofdsom/schuld zelf wordt door CWS uitdrukkelijk (net als onder oud beleid) niet als schade gekwalificeerd omdat hier tegenover een tegenprestatie/bestedingsruimte heeft gestaan. Belangrijk is om steeds na te gaan of een schuld valt onder één van de

schuldenregelingen en waar nodig de ouder daarnaar te verwijzen. **NB Checken welke loketten er nog open staan.**

Voor bijkomende kosten die al zijn meegenomen/vergoed middels een schuldenregeling wordt uiteraard geen vergoeding toegekend.

Instructie intakegesprek

Vragen:

- Heeft de ouder geld geleend, zo ja, hoeveel? Bij wie?
- Is er sprake geweest van meerdere leningen? Zo ja, bij wie, waar, rentepercentage, is er afgelost?
- Heeft de ouder rente betaald? Zo ja, hoeveel per maand, per jaar? Hoe lang is er betaald?
- Weet de ouder het geleende bedrag niet meer en kan de ouder ook geen schatting geven dan kijkt de secretaris samen met de ouder of het bedrag nog achterhaald kan worden of geschat kan worden.
- In geval van familieleningen: bij wie? Welk rentepercentage? De secretaris stelt de ouder ervan op de hoogte dat er in geval van familieleningen onderbouwende stukken nodig zijn (zowel van de lening als van de betalingen).

Instructie secretarissen

Mogelijke contra-indicaties:

- De ouder heeft weinig tot niets op de terugvordering van de Belastingdienst voldaan (geen/weinig betalingen uit eigen beweging, geen/weinig dwanginvordering).
- Een hoog inkomen en een lage terugvordering van de BD/T.
- Totaal benodigde cash (check overlap met bijvoorbeeld verkoop sieraden) niet in overeenstemming met hoogte terugvordering.
- Check tijdlijn en uitbetaaloverzichten.

2. Dwanginvordering

Regel

De CWS adviseert om aan alle gedupeerde ouders die na aanvang van de problemen met de kinderopvangtoeslag te maken hebben gekregen met dwanginvordering door derden een bedrag toe te kennen van maximaal € 2.000 voor de kosten van de dwanginvordering (kosten aanmaningen, kosten deurwaarder, incassokosten).

Wanneer de ouder daarnaast in een of meerdere gerechtelijke procedures was betrokken kan er aanvullend per gerechtelijke procedure een bedrag van maximaal € 1.000 worden toegekend (kosten gemachtigde, proceskostenveroordeling etc.). Voor deze schadeposten geldt een lichte toets.

Wanneer de ouder aannemelijk kan maken dat de kosten hoger waren, adviseert de CWS positief over het hogere bedrag. In dat geval geldt een zwaardere toets.

Wettelijke rente

Als de ouder een concreet bedrag vraagt en de CWS adviseert een concreet bedrag te vergoeden, wordt over het geadviseerde bedrag wettelijke rente berekend. Als de CWS

adviseert om het maximumbedrag te vergoeden wegens het ontbreken van informatie wordt over het geadviseerde bedrag geen wettelijke rente berekend. De wettelijke rente wordt in dat geval geacht te zijn inbegrepen in het schadebedrag.

Oud beleid

Aannemelijk gemaakte kosten kwamen in aanmerking. Zowel voor de ouder als voor de secretaris bracht dit heel veel werk en een minutieuze dossierstudie met zich. Het kostte veel tijd en op alles wat de ouder naar voren bracht moest gereageerd worden (zie extreem voorbeeld advies CWS326 van 11 april 2024). De verwachting is dat met het nieuwe beleid in veel gevallen de globale toets van de lichte aannemelijkheid en een standaardmotivering voldoende is.

Toelichting

Aan de nieuwe regel ligt de veronderstelling ten grondslag dat wanneer er na aanvang van de KOT-problemen sprake is van dwanginvordering door derden, de aflossing van andere schulden (dan die aan de BD/T) problematisch is geworden vanwege betalingen of dwangverrekening in verband met de kinderopvangtoeslagproblemen.

Uitgangspunt is het aannemelijke verhaal van de ouder. Ook moet er daadwerkelijk zijn voldaan/betaald aan de BD/T.

Dwanginvordering door derden kan ook betrekking hebben op de BD/T, maar dan niet in verband met kinderopvangtoeslag. Dwanginvordering in verband met de kinderopvangtoeslag is gecompenseerd in de DCB.

Dwanginvordering kan ook betrekking hebben op leningen als hiervoor beschreven.

Aannemelijkheid

Voor de maximale bedragen geldt een lichte toets, namelijk het aannemelijke verhaal van de ouder en de tijdlijn, met inachtneming van contra-indicaties (waar niet actief naar op zoek wordt gegaan).

Wanneer de ouder van mening is dat de maximale bedragen (lichte toets) ontoereikend zijn, en er aanspraak wordt gemaakt op een hogere vergoeding, geldt een zwaardere toets. De ouder moet in dat geval iets op schrift kunnen aanleveren (denk daarbij aan: aanmaning, vonnis, dwangbevel, dagvaarding etc.).

Het kan voorkomen dat de ouder een bedrag vraagt dat boven het maximale bedrag ligt en dit niet aannemelijk wordt maar wel een lager concreet bedrag. In dat geval geldt dan tot het maximale bedrag weer de lichte toets.

Werkinstructie intake

Wanneer tijdens het intakegesprek duidelijk wordt dat de ouder te maken heeft gehad met incassokosten/proceskosten wordt gewezen op de mogelijkheid tot vergoeding hiervan. De ouder wordt geadviseerd het verzoek aan te passen (te wijzigen) en een vergoeding te vragen. Het verslag van het intakegesprek kan worden gezien als een aanvulling op het verzoek.

NB Open vragen ter reconstructie van verhaal ouder.

Werkinstructie voor secretarissen

Uitgangspunt is het aannemelijke verhaal van de ouder. Bij het reconstrueren van de feiten kunnen de volgende factoren een rol spelen:

- Hoeveel heeft de ouder in de loop der tijd terugbetaald? LIC-overzichten
- Hoe verhoudt dat zich tot het gezinsinkomen in die tijd? UHT – dossier
- Hoe verhoudt a en b zich tot de andere gezinslasten?
- Zijn er nog stukken? Kopieën van berichten van deurwaarders, bankafschriften?
- Het gaat om een lichte aannemelijkheidstoets. De tijdlijn moet kloppen, de dwanginvordering door derden moet hebben plaatsgevonden in jaren dat er door de ouder kot is terugbetaald.

De CWS gaat niet op zoek naar contra-indicaties. De secretaris kent alleen niet toe als:

De ouder NIETS heeft terugbetaald aan de BD/T;

De secretaris zich niet kan voorstellen (het niet aannemelijk vindt) dat de ouder als gevolg van de betalingen aan de BD/T in de problemen is gekomen bij andere schuldeisers.

Bijvoorbeeld als het gezinsinkomen € 80K was en er in 4 jaar tijd € 20K is terugbetaald aan de BD/T. Uiteraard moet je hierbij wel de hoogte van de vaste lasten in aanmerking nemen waardoor er toch terugbetalingsproblemen kunnen zijn ontstaan.

Contactpersonen

5.1.2e

5.1.2e

WSNP, MSNP en andere schuldenregelingen

Omdat er veel vragen komen over de kosten van de WSNP waarover de CWS voorheen positief adviseerde, maar nu niet meer, even een paar korte opmerkingen ter verduidelijking.

Hoofdregeel WSNP

Door de Commissie is besloten om de kosten van de WSNP niet langer te vergoeden in de MSV. Aan dit besluit ligt ten grondslag de gedachte dat de kosten van bewind feitelijk ten laste van de schuldeisers komen. Bij de afsluiting van de WSNP, worden in de uitdelingslijst eerst de kosten van de bewindvoerder/kosten bewind voldaan. Wat er resteert komt ten goede van de schuldeisers die vrijwel nooit de volledige schuld betaald krijgen. Impliciet "betalen/voldoen" de schuldeisers dus de kosten van het bewind, niet degene ten behoeve van wie het bewind is ingesteld.

Omdat in de meeste WSNP's (delen van) schulden worden kwijtescholden wordt ook op die manier degene op wie het bewind van toepassing is, vermogensrechtelijk "beter" van het bewind. Ook daarom ligt een vergoeding van materiële kosten niet voor de hand.

Dit laat natuurlijk onverlet dat de periode van WSNP heel zwaar is. Dat vergoedt de CWS ruimhartig in de ISV.

Toch kosten

In de praktijk kan het voorkomen dat er toch kosten worden gemaakt in verband met schuldsanering, MSNP, budgetbeheer of iets dergelijks. Ook wanneer in de WSNP geen schulden zijn kwijtescholden, is de kans groot dat de kosten van het bewind wel ten laste zijn gekomen van degene voor wie het bewind is ingesteld. Ook voor de MSNP en budgetbeheer kunnen kosten in rekening zijn gebracht. Kosten van beschermingsbewind komen vrijwel altijd rechtstreeks ten laste van degene op wie het bewind betrekking heeft. In al die gevallen kunnen deze kosten in de MSV worden opgevoerd onder "Overige vermogensschade".

De schade wordt in deze gevallen concreet berekend en er wordt wettelijke rente over vergoed.

NB Denk er in je formulering aan dat nooit een persoon onder bewind wordt gesteld. Het is het vermogen van iemand dat onder bewind wordt gesteld. Niet de persoon zelf.

Contactpersoon

5.1.2e

Kosten CWS-procedure

Regel

1. Alle ouders ontvangen ambtshalve een forfaitair bedrag van € 500 per huishouden voor verlet- en reis/onkosten voor de CWS-procedure. Dit bedrag is inclusief wettelijke rente. (Omdat kinderen doorgaans tot het huishouden behoren worden deze geacht bij dit bedrag te zijn inbegrepen).
2. Indien van toepassing ontvangen alle ouders eenmalig ook een forfaitaire vergoeding van € 200 per huishouden voor de hulp van (maximaal) één niet-professionele gemachtigde (bijvoorbeeld zus of buurvrouw). Ook dit bedrag is inclusief wettelijke rente.

Het beleid vergoeding juridische kosten (beroepsmatig verleende rechtsbijstand) wordt gehandhaafd, zie hieronder bij "Toelichting" .. Het geheel aan vergoedingen dat verband houdt met de CWS-procedure wordt apart in het advies van de CWS opgenomen omdat dit niet wordt gesaldeerd (ook volgens oud beleid).

Wettelijke rente

De ambtshalve, forfaitaire bedragen zijn inclusief wettelijke rente.

Wanneer er een concrete berekening wordt gemaakt, zie hieronder bij "Toelichting", wordt over dat bedrag wettelijke rente berekend.

Oud beleid

De CWS kent een vergoeding van de kosten voor professionele rechtsbijstand.

Daarnaast vragen sommige ouders om verletkosten en/of reiskosten voor het voeren van de procedure bij de CWS. Deze kosten werden dan berekend volgens het oude beleid verletkosten (€ 75 per dagdeel) en de oude reiskostenregeling. Dit kostte extra tijd en extra motivering.

Toelichting

Alle ouders zijn tijd en soms ook (reis/on)kosten kwijt aan het voeren van de CWS-procedure. Ouders hoeven daarom niet te vragen naar compensatie hiervoor, de CWS gaat dit ambtshalve toewijzen. Daar wordt aan toegevoegd een forfaitaire vergoeding voor bijstand door een niet-professionele gemachtigde (bijvoorbeeld zus of buurvrouw). Deze vergoeding ziet eveneens op tijd en (reis)kosten.

Er is reeds beleid aangaande de vergoeding van juridische kosten van een professionele gemachtigde (geldend voor advocaten en niet-advocaten) voor de procedure bij de CWS op basis van gemaakte uren en dat volstaat.

Beroepsmatig verleende rechtsbijstand die samenhangt met de procedure bij de CWS dient altijd beoordeeld te worden op het causaal verband en de dubbele redelijkheidstoets¹. Daarbij is het voor toekenning van de gemaakte kosten niet vereist dat uiteindelijk wordt vastgesteld dat daadwerkelijk sprake is van schade.

De volgende situaties zijn te onderscheiden:

1. Juridische bijstand via 'reguliere' toevoeging: kosten eigen bijdrage
2. Juridische kosten via toevoeging op basis van Subsidieregeling: geen eigen bijdrage verschuldigd dus geen kosten door ouder gemaakt.

NB: Het is een advocaat niet toegestaan om naast de vergoeding van de RvR extra kosten in rekening te brengen bij de ouder

3. Door de ouder betaalde juridische kosten aan professionele gemachtigde (beroepsmatig verleende rechtsbijstand): vergoeding op basis van gemaakte uren (facturen laten overleggen). Richtlijn is maximaal € 6.050 incl. btw voor een gemiddelde zaak, zijnde 20 uur op basis van een uurtarief van maximaal € 250 excl. btw en inclusief kantoorkosten. Afwijken naar boven is altijd mogelijk, mits voldoende onderbouwd en gemotiveerd.

De verletkosten en de juridische kosten voor de procedure bij de CWS worden niet gesaldeerd met de DCB.

Aannemelijkheid

Het is aannemelijk dat alle ouders tijd kwijt zijn aan de CWS-procedure en deze tijd wordt ambtshalve vergoed. In het forfaitaire bedrag is een bedrag voor reiskosten inbegrepen. De CWS vindt het aannemelijk dat de ouder is bijgestaan door een niet-professionele gemachtigde wanneer de betreffende persoon bij het gesprek/de gesprekken aanwezig is.

Voor de kosten van rechtsbijstand van een professionele gemachtigde is overlegging van de factuur noodzakelijk als het geen toevoeging betreft.

Instructie intake

Zorg dat duidelijk is hoe de eventuele juridische bijstand is geregeld (toevoeging of niet? En eigen bijdrage betaald of niet?) en bespreek zo nodig wat het door CWS gehanteerde kostenmaximum is en dat de CWS een gespecificeerde factuur wil ontvangen.

Vragen over tijd en kosten van de ouder voor de CWS-procedure zijn niet nodig vanwege de ambtshalve toekenning, tenzij ouder zelf aangeeft veel meer tijd kwijt te zijn geweest of aangeeft hele hoge kosten te hebben gemaakt voor de CWS-procedure. In dat geval moet de ouder dit concreter maken (zwaardere aannemelijkheidstoets).

Instructie secretarissen

Iedere ouder krijgt ambtshalve een bedrag van € 500 aan verlet- en reiskosten voor de CWS-procedure. Daarnaast ontvangt de ouder een bedrag van € 200 als de ouder wordt bijgestaan door een niet-professionele gemachtigde, zoals een zus of buurvrouw.

Juridische kosten (beroepsmatig verleende rechtsbijstand) die samenhangen met de procedure bij de CWS dienen altijd beoordeeld te worden op het causaal verband en de dubbele redelijkheidstoets¹. Daarbij is het voor toekenning van de gemaakte kosten niet vereist dat uiteindelijk wordt vastgesteld dat daadwerkelijk sprake is van schade.

De volgende situaties zijn te onderscheiden:

Juridische bijstand via 'reguliere' toevoeging: kosten eigen bijdrage

Juridische kosten via toevoeging op basis van Subsidieregeling: geen eigen bijdrage verschuldigd dus geen kosten door ouder gemaakt.

NB: Het is een advocaat niet toegestaan om naast de vergoeding van de RvR extra kosten in rekening te brengen bij de ouder

Door de ouder betaalde juridische kosten aan professionele gemachtigde (beroepsmatig verleende rechtsbijstand): vergoeding op basis van gemaakte uren (facturen laten overleggen). Richtlijn is maximaal € 6.050 incl. btw voor een gemiddelde zaak, zijnde 20 uur op basis van een uurtarief van maximaal € 250 excl. btw en inclusief kantoorkosten. Afwijken naar boven is altijd mogelijk, mits voldoende onderbouwd en gemotiveerd.

De verletkosten en de juridische kosten voor de procedure bij de CWS dienen niet te worden gesaldeerd met de DCB.

Contactpersonen

5.1.2e
5.1.2e

Verhuiskosten en vervanging inboedel (huurwoningen)

Regel

Voor deze schadepost wordt een vast bedrag toegekend aan ouders die als gevolg van de problemen met de kinderopvangtoeslag hebben moeten verhuizen uit hun huurwoning en daardoor schade hebben geleden.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen een uithuiszetting/ontruiming en een verhuizing als gevolg van de problemen met de kinderopvangtoeslag. Bij ontruiming wordt een bedrag toegekend van € 12.000, bij alle andere vormen van verhuizing als gevolg van de problemen met de kinderopvangtoeslag hanteren we een bedrag van € 7.500.

Van bovengenoemde bedragen wordt afgeweken als de ouder minder vraagt. In dat geval wordt het mindere toegewezen.

Indien de ouder aannemelijk maakt dat hij/zij meer schade heeft geleden dan op basis van de vaste bedragen kan worden toegewezen, dan kan van de vaste bedragen worden afgeweken (zwaardere toets) in het voordeel van de ouder.

Wettelijke rente

Als de ouder een concreet bedrag vraagt en de CWS adviseert een concreet bedrag te vergoeden, wordt over het geadviseerde bedrag wettelijke rente berekend. Als de CWS adviseert om het maximumbedrag te vergoeden wegens het ontbreken van informatie wordt over het geadviseerde bedrag geen wettelijke rente berekend. De wettelijke rente wordt in dat geval geacht te zijn inbegrepen in het schadebedrag.

Oud beleid

We kennen nog geen beleid voor deze posten. Nu worden deze posten vaak afgewezen, omdat de ouder zijn schade onvoldoende kan onderbouwen. In een enkel geval is aansluiting gezocht bij de Beleidsregel duurzame gebruiksgoederen en is deze specifiek op de situatie van de ouderuitgerekend, in enkele andere gevallen is de schade ingeschat op € 5000 - € 5.500 (ook bij ontruiming).

Toelichting

Als sprake is van een verhuizing vanuit een huurwoning, die het gevolg is van de (financiële gevolgen van de) problemen met de kinderopvangtoeslag, kan de ouder worden gecompenseerd voor de daardoor ontstane kosten. De meeste ouders weten niet meer wat deze kosten waren of kunnen deze niet meer onderbouwen.

De CWS maakt hierbij onderscheid tussen een ontruiming en andere vormen van verhuizing. Bij een ontruiming gaat de CWS ervan uit dat ook de gehele inboedel verloren is gegaan, terwijl dit doorgaans niet het geval zal zijn als een ouder bijvoorbeeld is verhuisd naar een goedkopere woning. Wel moet het aannemelijk zijn dat sprake is van een 'echte' verhuizing, waarbij de ouder kosten zal hebben gemaakt voor vervoer van spullen, inrichtingskosten e.d. (te onderscheiden van de situatie waarin de ouder bijvoorbeeld op verschillende adressen op de bank heeft geslapen – dit weegt de CWS mee in de ISV).

Het bedrag bij ontruiming is gebaseerd op de Beleidsregel duurzame gebruiksgoederen en overige inrichtingskosten¹, waarin wordt verwezen naar de richtprijzen van het Nibud en waarbij wordt uitgegaan dat de gemiddelde situatie een gezin van twee ouders en 2-4 kinderen betreft (Nibud: gezin met 2 ouders en 2 kinderen € 10.708 en gezin met 2 ouders en 4 kinderen € 12.820).

De kosten van andere vormen van verhuizing zijn gebaseerd op de Regeling minimumbijdrage verhuis- en inrichtingskosten bij renovatie². Dit is een wettelijke verhuiskostenvergoeding die van toepassing is op de situatie waarbij sprake is van een noodzakelijke verhuizing vanwege sloop of renovatie van een huurwoning. Deze vergoeding is bedoeld om de kosten te dekken die gepaard gaan met verhuizen, zoals verhuis- en inrichtingskosten. Deze vergoeding wordt elk jaar geïndexeerd en bedraagt momenteel € 7.428. Hoewel deze regeling op een andere situatie ziet is deze goed toepasbaar in de situatie van een ouder die gedwongen was te verhuizen vanwege omstandigheden die buiten de macht van de ouder lagen.

Deze verhuiskostenvergoeding geldt voor verhuizing naar een zelfstandige woonruimte. De kosten naar een onzelfstandige (eventueel tijdelijke) woonruimte zullen lager zijn vanwege allerlei factoren. In het voorstel is geen onderscheid gemaakt tussen verhuizing naar onzelfstandige of zelfstandige woonruimte.

Doorgaans zal het een verhuizing van en naar een huurwoning betreffen. In geval van een koopwoning die verkocht moest worden, wordt eerst gekeken naar posten als verkoop onder de marktwaarde en/of gemiste waardeestijging => zie verder notitie Gemiste waardeestijging.

Deze posten kunnen (met terughoudendheid) proportioneel worden toegepast. Voor de proportionele toerekening wordt gebruik gemaakt van de percentages zoals beschreven onder 'Proportionaliteit' in de notitie 'Causaliteit'.

NB Het immateriële aspect van een gedwongen verhuizing komt bij de vaststelling van de ISV aan de orde en maakt geen onderdeel uit van de verhuiskostenvergoeding.

Aannemelijkheid

Voor de vraag of er sprake is geweest van een verhuizing die noodzakelijk was als gevolg van de problemen met de kinderopvangtoeslag, geldt de lichte aannemelijkheidstoets: het aannemelijke verhaal van de ouder, dat past in de tijdlijn, zonder aanwezigheid van contra-indicaties. Daarbij kan bijvoorbeeld onder andere worden gekeken naar de van de ouder bekende adressen in het dossier. Als de ouder vertelt dat sprake was van een ontruiming, wordt gekeken naar het hele verhaal rondom een ontruiming: de ouder zal dan ook tenminste moeten kunnen vertellen over een ontruimingsvonnis, deurwaarder, enz.

Als ouder een hoger bedrag vraagt, geldt een zwaardere aannemelijkheidstoets. Te denken valt dan aan een concreter verhaal wat betreft de gemaakte kosten, bij voorkeur aangevuld met onderbouwende documenten.

¹ <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR858309/1>

² <https://wetten.overheid.nl/BWBR0027297/2024-02-29>

Het kan voorkomen dat de ouder een bedrag vraagt dat boven het maximale bedrag ligt en dit niet aannemelijk wordt maar wel een lager concreet bedrag. In dat geval geldt dan tot het maximale bedrag weer de lichte toets.

Als de ouder niet is verhuisd maar alleen vraagt om een schadevergoeding wegens verkoop van inboedel (bijvoorbeeld na beslag) is in principe geen sprake van schade (de ouder heeft er geld voor ontvangen of er is een schuld mee afgelost). Dat is anders als de inboedel onder de marktwaarde is verkocht. In dat geval geldt eveneens een zwaardere aannemelijkheidstoets.

Werkinstructie intake

Wanneer tijdens het intakegesprek duidelijk wordt dat de ouder te maken heeft gehad met één of meer verhuizingen of (gedwongen) verkoop van inboedel kan de ouder worden gevraagd hier meer over te vertellen (wanneer, waarheen, enz.). Met name de tijdlijn en (daarmee) samenhang met de KOT-problemen moeten uit het verhaal duidelijk worden.

Van belang is dus ook dat duidelijk wordt of de ouder bijvoorbeeld heeft gekozen voor een goedkopere woning of dat echt sprake was van een ontruiming. Vraag dan ook of er nog iets beschikbaar is als een ontruimingsvonnis (niet noodzakelijk, maar wel door ouder eventueel op te vragen bij de rechtbank). Het hele verhaal moet hier duidelijk worden: had de ouder een koopwoning of een huurwoning en naar wat voor soort woning ging de ouder? Wanneer was dit? Hoe is de verhuizing verlopen (spullen verhuisd en dus kosten gemaakt? Of juist geen mogelijkheid om inboedel te verhuizen)?

Werkwijze voor secretarissen

Uitgangspunt is het aannemelijke verhaal van de ouder, zie hierboven.

Wanneer de secretaris het verhaal niet aannemelijk vindt, bijvoorbeeld wanneer er sprake is van contra-indicaties, kan aan de ouder gevraagd worden om stukken aan te leveren.

Deze posten kunnen (met terughoudendheid) proportioneel worden toegepast. Voor de proportionele toerekening wordt gebruik gemaakt van de percentages zoals beschreven onder Proportionaliteit in de notitie Causaliteit.

Contactpersonen

5.1.2e
5.1.2e

Immateriële schadevergoeding (ISV)

Beleid

Bouwsteen A (aantasting in de persoon, van de eer en de goede naam)

Richtlijn: een ondergrens van € 250 per factor en een richtbedrag van €750 per factor (in plaats van de -naar oud beleid- standaard € 500 per factor);

- Een bandbreedte tot € 4.000 per afzonderlijke factor. De secretaris adviseert in lijn met de gewenste ruimhartigheid: € 250 is de ondergrens, als er aanleiding voor is wordt een hoger bedrag geadviseerd dan € 750;
- Het bedrag van € 4.000 is de bovengrens (afwijken naar boven is mogelijk in zeer uitzonderlijke omstandigheden);
- De huidige bandbreedte tot € 6.000 voor bouwsteen A (alle factoren samen) vervalt;
- "Impact op de relatie", "impact van jeugdbeschermingsmaatregelen", "verdriet door verkoop sieraden" en "WSNP/ beschermingsbewind" (let op, als het traject/ bewind het gevolg is van de kinderopvangtoeslagproblemen is dit een afzonderlijke factor, en dan ook als onderdeel van de factor "moeilijke financiële omstandigheden") worden ook als factoren bij bouwsteen A opgenomen.

Bij de factoren "impact op de relatie" en "impact van jeugdbeschermingsmaatregelen" die plaatsvond(en) na aanvang van de kinderopvangtoeslagproblemen is aannemelijk dat dit binnen het gezin van de ouder een rol heeft gespeeld.

Met deze wijzigingen behoeft het oude beoordelingskader minimale aanpassing. De bandbreedtes worden opgerekt en zo mogelijk worden er extra factoren meegenomen. We passen de bedragen in praktijk dus veel ruimhartiger toe (€ 250 of € 500 voor een factor gaat de grote uitzondering worden).

Bouwsteen B (Kinderen)

(Oud beleid: € 1.500 – € 3.000 per kind, maar in praktijk vrijwel altijd € 1.500 per kind).

Interne (nieuwe) richtlijn: per kind een richtbedrag van € 2.250. Dit geldt voor alle kinderen van de ouder, geboren vóór de datum van de definitieve compensatiebeschikking, en minderjarig ten tijde van de problemen met de kinderopvangtoeslag.

Het bedrag van € 2.250 past binnen de geldende bandbreedte (€ 1.500 - € 3.000). Bij deze wijziging hoeft dus extern geen ander beleid te worden gecommuniceerd. Afwijken binnen de bandbreedte blijft mogelijk maar een afwijking naar beneden moet terughoudend worden toegepast.

Bij jeugdbeschermingsmaatregelen wordt het richtbedrag van € 3.500 de ondergrens. Het maximum wordt € 5.000. In uitzonderlijke gevallen kan naar boven worden afgeweken.

Bouwsteen C (schok door confrontatie terugvorderingen)

Verandert niet. Blijft een richtbedrag van € 1.000, met ruimte voor afwijking.

Bouwsteen D (jaren kinderopvangtoeslag niet durven aanvragen)

Verandert niet (ook onder oud beleid: € 500 per jaar).

Bouwsteen E (vergoeding afwachten procedure CWS)

Verandert niet (ook onder oud beleid: € 500 per half jaar vanaf eerste vooringenomen handelen door de BD/T tot de datum van het advies van de CWS).

Wettelijke rente

Over het geadviseerde bedrag wordt geen wettelijke rente berekend. De wettelijke rente wordt geacht te zijn inbegrepen in het schadebedrag.

Toelichting

Gevoelsmatig is het bedrag aan immateriële schade dat aan ouders wordt vergoed soms te laag (zie ook de bevindingen in het rapport van 24 december 2021 van BarentsKrans). Bovendien wil de CWS een ruimhartige(re) koers varen.

De verruiming bij bouwsteen A komt met name intern tot uiting: het zijn richtlijnen voor de secretarissen. Een voordeel daarvan is dat de CWS voor de (externe) communicatie kan volstaan met dat binnen de geldende bandbreedtes en met extra factoren bij bouwsteen A de ISV door de CWS nog ruimhartiger zal worden beoordeeld.

Door middel van de verruimde bandbreedtes tot € 4.000 met de mogelijkheid van afwijking naar boven (bij alle afzonderlijke factoren bij bouwsteen A) en het hogere bedrag per kind kan de CWS ruimhartiger adviseren en nog meer maatwerk leveren. Te meer doordat de oude maximale toekenning van € 6.000 bij bouwsteen A is vervallen. Er komt hiermee meer ruimte (hier lezen: een taak) voor de secretaris om naar boven (dus in het voordeel van de ouder) af te wijken.

Let wel, de afzonderlijke factoren en situaties wegen gevoelsmatig niet per se even zwaar (bijvoorbeeld sociale impact vs. impact van een jeugdbeschermingsmaatregel), dus je ontkomt niet aan differentiatie (door middel van genoemde bandbreedtes). Verder is de lijst niet limitatief. Het staat de secretaris vrij om een extra factor toe te voegen.

Inmiddels kunnen kinderen een beroep doen op de Kindregeling voor een compensatie. In het kader van ruimhartigheid adviseert de CWS een richtbedrag van € 2.250 per kind. Ook wordt geen onderscheid meer gemaakt tussen de kinderen, ze krijgen allemaal hetzelfde bedrag (mits minderjarig toen de KOT-problemen speelden en/of geboren vóór datum DCB). Dit richtbedrag zorgt ook voor versnelling in de beoordeling. Daarnaast worden extreme situaties voor kinderen, zoals bijvoorbeeld dakloosheid, apart meegewogen door middel van een factor bij bouwsteen A.

Extra bandbreedte voor bijvoorbeeld (meest sprekende en meest voorkomende situatie) jeugdbeschermingsmaatregelen:

Ondergrens is € 3.500 met een bandbreedte tot € 5.000. Bij afwijking naar boven goed motiveren.

Bouwsteen C is onlangs geëvalueerd en aangepast in het voordeel van de ouder. Er is al de mogelijkheid meer dan het richtbedrag van € 1.000 toe te kennen als de situatie daarom vraagt.

Bouwsteen D, blijft € 500 per jaar. Achterliggende gedachte hierbij is dat de ouder ook een vergoeding krijgt voor vervangende opvangkosten (ook als hiervoor niet is betaald).

Bouwsteen E. Dit bedrag loopt op per half jaar voor het afwachten van de afhandeling van de procedure bij de CWS. Deze bedragen liggen doorgaans tussen de € 10.000 - € 15.000. De CWS sluit aan bij UHT, die ook voor wachttijd € 500 per half jaar berekent. Het betreft een compensatie voor de wachttijd en past binnen een ruimhartige advisering.

Aannemelijkheid

De meeste bouwstenen volgen uit het verhaal van de ouder en/of het dossier van UHT. De ouder hoeft deze factoren en de bouwstenen niet te onderbouwen met stukken. De ouder wordt in zijn/haar (aannemelijke) verhaal gevolgd, tenzij er sprake is van duidelijke contradicties/contra-indicaties (waar de secretaris niet naar op zoek gaat).

Instructie intake

1. De secretaris heeft het dossier goed bestudeerd vóór het intakegesprek.
2. De secretaris luistert naar het verhaal van de ouder.
3. De secretaris is alert op haakjes in het verhaal, helpt de ouder bij het reconstrueren van het verhaal en vraagt indien nodig hierop door.
4. De secretaris gaat na of alle vragen over de factoren van de ISV beantwoord zijn, zo niet, aanvullende vragen aan de ouder stellen (liefst bij intake). Ook nagaan of er wellicht nog iets gevraagd moet worden over andere factoren/situaties van bouwsteen A die niet op de lijst staan (de factoren zijn immers niet limitatief). Denk aan: kwetsbaarheid zwangerschap/alleenstaand/ overlijden.

Instructie secretarissen

Algemeen

- Gebruik het verhaal van de ouder bij de motivering in het advies. Dit maakt de motivering en het advies herkenbaar en persoonlijk.
- De ouder wordt in zijn/haar verhaal gevolgd, tenzij er sprake is van duidelijke contradicties/contra-indicaties (waar de secretaris niet naar op zoek gaat).
- Gebruik empathische woorden. Ook als je factoren niet meeneemt bij de ISV.
- Opmerking:
Er is een verschuiving van "de ouder komt zelf met de informatie" naar "wij gaan naast de ouder staan en stellen daarom vragen zodat er voldoende informatie naar boven komt zodat wij alle factoren/ bouwstenen goed kunnen beoordelen". De redenering "niet voldoende informatie, niet aannemelijk" gaat niet meer op.
- Er moet transparantie komen over de berekening van de ISV. Dit betekent dat er in het advies goed gemotiveerd moet worden en dat de berekening van de ISV (Excelsheet) naar UHT gaat.
- De secretaris heeft de ruimte bedragen toe te kennen binnen de geldende bandbreedtes.

Bouwsteen A

- Aandacht voor nieuwe/extra factoren toepassen: impact van jeugdbeschermingsmaatregelen, verdriet om verlies sieraden, WSNP-traject/ beschermingstraject en impact op de relatie (bij deze laatste factor zeggen we niets over een mogelijk causaal verband, genoeg is als dit zich afspeelde toen de KOT-problemen speelden of vlak erna).
- Ondergrens van € 250 moet terughoudend worden toegepast. Een bedrag van € 250/ € 500 wordt alleen in uitzonderingssituaties toegepast. Denk hierbij aan: een (toeslag)partner die later in beeld is gekomen en het staartje van de kinderopvangtoeslagproblemen heeft meegemaakt. Of in gevallen waarin relatief gezien niet veel aan de hand is (denk aan: spoedig herstel door de BD/T, kleine terugvordering en geen invordering en/of een eenmalige dwangverrekening van € 50 etc.).
- Het komt neer op het ruimhartiger toepassen van het bestaande beoordelingskader.
- Bepaalde factoren kunnen over het algemeen als meer ingrijpend voor de ouder worden bestempeld. Denk aan: WSNP-traject/ beschermingsbewind nadat de kinderopvangtoeslagproblemen waren begonnen, impact van jeugdbeschermingsmaatregelen, gedwongen verhuizing en dak- of thuisloosheid.
- Bij afwijking naar boven bij de bandbreedtes (dus meer dan € 4.000 per factor) voorafgaand overleg hierover met Team Toetsing.
- Niet terughoudend de diverse factoren toepassen!

Bouwsteen B

- In uitzonderlijke gevallen, als er in een dossier relatief weinig aan de hand is, kan er ook naar beneden worden afgeweken. Dit moet wel goed gemotiveerd worden in het advies. Hierbij kan je denken aan bijvoorbeeld een snel herstel door de BD/T (beperkte tijdsduur) dan wel een relatief kleine terugvordering in verhouding tot het inkomen van ouder/partner. De impact van de KOT-problemen op het leven van een kind is dan redelijkerwijs minder heftig geweest.
- Bij de jeugdbeschermingsmaatregelen is een verschil te maken tussen de diverse maatregelen (de ernst) en de duur ervan. Zo is een ondertoezichtstelling (veel) minder belastend dan een uithuisplaatsing voor een kind, en hoe langer een maatregel voortduurt hoe heftiger dat moet zijn geweest voor een kind. Dit dient tot uitdrukking te komen in de toepassing binnen de bandbreedte.

Contactpersonen ISV

5.1.2e
5.1.2e

Verlet- en (reis/on)kosten voor regelzaken

Regel

- a. Aan alle gedupeerde ouders wordt ambtshalve per huishouden een vaste vergoeding van € 300 toegekend voor regelzaken per toeslagjaar waarvoor UHT compensatie heeft toegekend. Bij één of meerdere O/GS beschikking(en) wordt eenmalig een bedrag van € 300 toegekend.
- b. Aan alle gedupeerde ouders die (een) procedure(s) hebben gevoerd tegen een terugvordering/ onterechte lagere vaststelling van de kinderopvangtoeslag waarvoor zij compensatie hebben gekregen, wordt ambtshalve per huishouden een extra forfaitair bedrag toegekend per gevoerde procedure. Dat is een bedrag van € 200 per gevoerde procedure: herziening, (O/GS) bezwaar, beroep en hoger beroep. Dit bedrag komt bovenop de onder a. genoemde € 300 per KOT-jaar en/of het eenmalige bedrag van € 300 voor de O/GS beschikking(en).
- c. Naast regelzaken kan de ouder ook vrij hebben genomen voor bijvoorbeeld bezoeken aan behandelaren voor KOT-gerelateerde (medische) zaken of voor de incidentele opvang van kinderen. Per gebeurtenis wordt daarvoor een vast bedrag toegekend van €75 per dagdeel, waarbij uitgangspunt is dat een bezoek aan een medische behandelaar een dagdeel kost en incidentele opvang van kinderen twee dagdelen. Deze vergoeding wordt niet ambtshalve toegekend. De ouder moet verzoeken om vergoeding van deze kosten.
- d. Alle bedragen zijn inclusief reiskosten en wettelijke rente.

Oud beleid

Een deel van de ouders vroeg om verletdagen en reiskosten in verband met de KOT problemen. De CWS ging dan inschatten hoeveel tijd de ouder kwijt zal zijn geweest aan regelzaken voor de KOT en rekende de verletkosten (€ 75 per dagdeel) en apart de gemaakte reiskosten uit. Dat kostte tijd en extra motivering. Het was een speurtocht door het dossier, hoeveel procedures, was er een zitting, was de ouder daarbij aanwezig, waar moest de ouder naartoe, hoeveel km volgens de routeplanner etc. Daarnaast was de ervaring dat veel ouders er niet om vragen (en dan niets krijgen) terwijl ze ongetwijfeld tijd en kosten kwijt zijn geweest aan regelzaken.

Verletkosten voor incidentele opvang van kinderen werden niet vergoed, met als argument dat tijdens de hiervoor opgenomen vakantiedagen het loon wordt doorbetaald en er dus geen sprake is van schade. Dat is een weinig valide argument omdat verletdagen voor regelzaken ook gewoon worden doorbetaald als daar een vakantiedag voor is opgenomen. Dit leidde tot motiveringsproblemen wanneer een ouder voor beide "soort" dagen een verzoek doet.

Toelichting

Uitgangspunt is dat alle ouders tijd en kosten kwijt zijn geweest aan de problemen met de kinderopvangtoeslag. De CWS wil deze tijd en (kosten) compenseren d.m.v. toekenning van een forfaitaire schadevergoeding.

Het is mogelijk om af te wijken in het voordeel van de ouder, mits de ouder aannemelijk maakt dat er meer verletdagen of (reis)kosten zijn besteed aan de problemen met de kinderopvangtoeslag (zwaardere aannemelijkheidstoets). Over dit concrete bedrag wordt dan wel wettelijke rente vergoed.

Verlet- en reis/onkosten voor regelzaken

In het kader van ruimhartigheid is de CWS van mening dat het onjuist is dat de ouder aannemelijk moet maken dat de problemen hem/haar tijd hebben gekost. Het uitgangspunt dient te zijn dat alle gedupeerde ouders tijd kwijt zijn geweest aan, en kosten hebben gemaakt in verband met, de problemen met de kinderopvangtoeslag. Of dat nu is door afspraken bij advocaten of bij het juridisch loket of bij de gemeente, afspraken met bewindvoerders of met de Belastingdienst, het voeren van procedures, tijd die nodig was om door de Belastingdienst gevraagde stukken te verzamelen, te kopiëren of op te sturen, of tijd die in de wacht is doorgebracht bij de Belastingtelefoon.

Als de ouder een substantieel hoger bedrag aan verlet- en (reis/on)kosten vraagt (uitzonderingen), moet de ouder deze hogere kosten aannemelijk maken.

Overige verletdagen

Naast regelzaken kan de ouder ook vrij hebben genomen voor bezoeken aan behandelaars voor KOT-gerelateerde (medische) zaken of voor de incidentele opvang van kinderen. Is de ouder echt structureel minder gaan werken om voor de kinderen te gaan zorgen dan valt dat eventueel onder inkomensschade.

Als de ouder een vergoeding heeft gevraagd voor vervangende opvang, komt de ouder niet ook nog in aanmerking voor verletkosten voor opvang.

NB Als er geen vergoeding voor inkomensschade en/of vervangende opvang is gevraagd en de ouder geeft aan incidenteel zelf te hebben opgepast, dan kunnen hiervoor verletkosten voor worden toegekend. Uitgangspunt is dan dat het bedrag voor deze "incidentele" kosten nooit meer bedraagt dan de vergoeding voor vervangende opvang.

Per gebeurtenis wordt hiervoor een vast bedrag toegekend van € 75 per dagdeel, waarbij uitgangspunt is dat een bezoek aan een medische behandelaar een dagdeel kost en incidentele opvang van kinderen twee dagdelen. Deze vergoeding wordt niet ambtshalve toegekend. De ouder moet verzoeken om vergoeding van deze kosten. Deze vergoeding is inclusief reis/onkosten en inclusief wettelijke rente.

Aannemelijkheid

Verlet- en (reis/on)kosten voor regelzaken

Uitgangspunt is dat ouders tijd kwijt zijn geweest aan, en kosten hebben gemaakt in verband met, de problemen met de kinderopvangtoeslag. De CWS wil deze tijd en onkosten ambtshalve compenseren d.m.v. toekenning van een forfaitaire schadevergoeding per toeslagjaar waarvoor UHT compensatie heeft toegekend. De ouder hoeft niet aannemelijk te maken dat deze kosten daadwerkelijk zijn gemaakt. De ouder hoeft geen aanvullende informatie aan te leveren.

Overige verletdagen

De CWS past hier de lichte aannemelijkheidstoets toe. De CWS gaat ervan uit dat het verhaal van de ouder aannemelijk is, tenzij er redenen zijn om het tegendeel aan te nemen. Als de ouder aanvullende informatie heeft over bijvoorbeeld de medische behandelingen (denk aan factuur psycholoog of fysiotherapeut) is dat handig, maar niet noodzakelijk om tot vergoeding te adviseren. Uitgangspunt is het verhaal van de ouder.

Instructie secretarissen

Het uitgangspunt is dat alle ouders tijd kwijt zijn geweest aan de problemen met de kinderopvangtoeslag. Dat zijn sowieso regelzaken vanwege de onterechte terugvorderingen, zoals bezoek rechtbank, advocaat, Belastingdienst, boekhouder, uitzoeken papierwerk enz. Ook kan het gaan om andere verlet- en/of reiskosten, zoals het bezoek aan medische behandelaren of incidentele opvang van eigen kinderen.

Voor regelzaken adviseert de CWS ambtshalve tot een vaste vergoeding per jaar waarover compensatie is betaald. Als in een jaar procedures zijn gevoerd tegen de onterechte verlaging van kinderopvangtoeslag, dan adviseert de CWS daarbovenop ambtshalve tot vergoeding van een vast bedrag per procedure (herziening, bezwaar, beroep, hoger beroep). De CWS adviseert niet ambtshalve tot vergoeding van 'overige' verlet- en reiskosten. De ouder moet daar om verzoeken. Bij de beoordeling van dit verzoek gaat de CWS ervan uit dat het verhaal van de ouder aannemelijk is, tenzij er redenen zijn om het tegendeel aan te nemen. Als uit het verhaal van de ouder een indicatie volgt dat de ouder door veel en ver reizen door de KOT-problemen hoge kosten heeft gemaakt en hierdoor hoger zou kunnen uitkomen dan het forfaitaire bedrag, dan hierover doorvragen voor meer informatie.

Contactpersonen

5.1.2e
5.1.2e

Vervangende opvangkosten

Regel en uitgangspunten

Als een ouder als gevolg van de KOT-problematiek gebruik heeft moeten maken van vervangende opvang, terwijl recht bestond op KOT, is sprake van schade, ongeacht of de ouder voor deze opvang heeft betaald of niet.

- a. De ouder moet aannemelijk maken dat informele opvang is afgenomen in een bepaalde periode. Onder informele opvang valt alle opvang die niet reguliere opvang is. Dus opvang door familie, vrienden, burens, andere kinderen etc. Ook opvang door de ouders zelf kan hieronder vallen; het gaat dan om de gevallen waarin geen inkomensschade is geleden en ook geen sprake is van incidentele opvang. Maar om een ouder die bijvoorbeeld vóór de KOT-problemen 3 dagen werkte (x 8 uur = 24 uur) en die 24 uur door de KOT-problemen heeft verdeeld over 5 dagen zodat hij/zij de eigen kinderen kon opvangen in de buitenschoolse uren.
- b. Hiervoor geldt de *lichte toets*: we volgen het verhaal van de ouder, tenzij sprake is van één of meer contra-indicatie(s), meest voorkomend:
 - o De ouder ontving KOT in (een deel van) die periode;
 - o Ouder en/of partner werkte(n) niet in (een deel van) die periode en/of volgde(n) niet een studie, of een inburgeringscursus bij een gecertificeerde instelling;
 - o Kind(eren) ging(en) naar de middelbare school.
- c. We nemen causaal verband aan tussen het niet langer aanvragen van KOT en de onterechte terugvorderingen in voorafgaande jaren, tenzij sprake is van contra-indicaties. Meest voorkomend:
 - o Ouder was al gestopt met aanvragen KOT voorafgaande aan de eerste onterechte terugvordering.

Ouder hoeft dus niet aannemelijk te maken dat geen KOT is aangevraagd als gevolg van de problemen met de KOT.

- d. De maximale vergoeding wordt bij de *lichte toets* berekend met behulp van vaste bedragen per kalenderjaar per kind (zie hierna).
- e. Als de ouder minder vraagt dan het maximale bedrag, dan zijn er twee mogelijkheden:
 - a. Wanneer er minder wordt gevraagd dan het vaste bedrag en door de wettelijke rente wordt het totaal bedrag hoger dan het vaste bedrag, dan wordt er conform verzoek toegewezen, plus wettelijke rente.
 - b. Wanneer het totale bedrag, kosten van vervangende opvang plus wettelijke rente) onder het vastgestelde, maximumbedrag uitkomt, wordt het maximumbedrag toegekend. Het is niet de bedoeling de ouder minder toe te kennen dan de vastgestelde bedragen. In dit geval is de wettelijke rente inbegrepen.

- f. Indien een ouder stelt meer schade te hebben geleden dan het maximale bedrag, dan wordt de schade begroot op grond van het oude beleid (zie hierna). In dat geval geldt de *zwaardere toets*. De ouder zal aannemelijk moeten maken dat daadwerkelijk is betaald voor de vervangende opvang en ook aannemelijk moeten maken dat het gevraagde bedrag is betaald. De eis van onderbouwende stukken wordt niet gesteld. Het verhaal van de ouder moet wel uitgebreid en consistent zijn. Bij het beoordelen van de aannemelijkheid van het verhaal van de ouder (dat is betaald voor de opvang) kan meegewogen worden dat de ouder in financiële problemen verkeerde en de opvang in informele sfeer werd afgenomen (opa/oma/buurvrouw). Indien niet aannemelijk is dat de ouder het gevraagde bedrag heeft betaald zijn er twee mogelijkheden:
- a. Er is weinig tot niets duidelijk geworden omtrent de afgenomen omvang en wat daarvoor is betaald. In dat geval wijzen we het maximale bedrag toe;
 - b. Het wordt duidelijk dat de ouder minder heeft betaald dan het maximale bedrag. In dat geval zijn er dezelfde twee mogelijkheden als hierboven onder e.

Wettelijke rente

Wanneer voor de vervangende opvang de vaste bedragen worden toegekend, wordt daarover geen wettelijke rente berekend. Als de ouder een concreet bedrag vraagt en de CWS adviseert een concreet bedrag te vergoeden, wordt over het geadviseerde bedrag wel wettelijke rente berekend.

Reiskosten

Reiskosten naar de vervangende opvang worden in principe niet als schade gekwalificeerd, tenzij sprake is van aanzienlijk hogere reiskosten in vergelijking met de situatie zoals die was voordat de problemen met de kinderopvangtoeslag begonnen. In dat geval worden de reiskosten vergoed tegen € 0,30 per kilometer of op basis van kosten openbaar vervoer tweede klas. Over dit bedrag wordt geen wettelijke rente berekend.

Werkinstructie voor secretarissen

1. Vaststelling recht op schadevergoeding in verband met vervangende opvang

A. Aannemelijkheid vervangende opvang

De ouder moet aannemelijk maken dat informele opvang is afgenomen in een bepaalde periode. Hiervoor geldt de *lichte toets*: we volgen het verhaal van de ouder, tenzij sprake is van één of meer contra-indicatie(s). Meest voorkomend:

- De ouder ontving KOT in (een deel van) die periode, of
- Ouder zou geen recht hebben gehad op KOT als deze was aangevraagd (zie onder C.).

B. Causaal verband vervangende opvang en KOT-problematiek

We nemen causaal verband aan tussen het niet langer aanvragen van KOT en de onterechte terugvorderingen in voorafgaande jaren, tenzij sprake is van contra-indicaties. Meest voorkomend:

- Tijdslijn: ouder was al gestopt met aanvragen KOT voorafgaande aan de eerste onterechte terugvordering (check aanvraagoverzicht en check datum start KOT-problematiek in DCB).
Let op: in sommige gevallen heeft de ouder de KOT stopgezet omdat de ouder de problemen met de KOT zag aankomen zoals bijvoorbeeld in de Bebé-gim-zaak om terugvorderingen voor te zijn. In dat geval kan er vanaf het stopzetten van de KOT natuurlijk wel sprake zijn van causaal verband tussen het nodig hebben van informele opvang en de KOT-problematiek. Ook al is de datum in de DCB van de eerste onterecht terugvordering later.
- Ouder zou geen recht hebben gehad op KOT als deze was aangevraagd (zie onder C.).

C. Recht op KOT

Ouder zou recht gehad hebben op KOT als deze was aangevraagd. Dit wordt gecheckt in het UHT-dossier:

- Ouder (en toeslagpartner) werkte(n), studeerde(n), volgde(n) een traject om werk te vinden of volgde(n) een inburgeringscursus (check inkomensgegevens ouder en eventueel de toeslagpartner en in geval van onduidelijkheid: vraag na bij de ouder);
Let op: er bestaat recht op KOT tot drie maanden nadat de ouder gestopt is met werken etc. De achtergrond van deze regeling is dat de ouder dan tijd heeft om te solliciteren naar een nieuwe baan terwijl de kinderen worden opgevangen. Ook in deze periode kan dus recht bestaan op vergoeding voor vvo ook al werkte de ouder toen niet.
- Ouder had kinderen die nog niet naar de middelbare school gingen (er bestaat recht op kinderopvangtoeslag tot de 1e dag van de maand waarop het kind naar de middelbare school gaat). In beginsel gaan we ervan uit dat een kind na het schooljaar waarin het 12 jaar is geworden op het voortgezet onderwijs zit. Ouder moet aangeven als dit voor zijn/haar kind(eren) anders is geweest, bijvoorbeeld als het kind is blijven zitten. (check in UHT-dossier: document gezinssamenstelling, geboortedata kinderen);

De ouder die aan bovenstaande voorwaarden voldoet heeft recht op de maximale vergoeding voor vervangende opvang als de ouder niet reeds is gecompenseerd voor deze opvang via de definitieve compensatiebeschikking, of de beschikking tegemoetkoming O/GS over (een deel van) die periode.

Soms kan ook recht bestaan op vergoeding voor vervangende opvang in jaren waarover de ouder wel compensatie heeft gekregen via de DCB. Dit is bijvoorbeeld het geval als de DCB slechts ziet op een deel van het jaar en voor het andere deel van het jaar de ouder recht had op een vergoeding voor vervangende opvang op grond van bovenstaande voorwaarden.

Instructie aan de secretaris indien de ouder stelt een concreet bedrag betaald te hebben voor de vervangende opvang:

- Als de ouder meer vraagt dan het vastgestelde maximale bedrag: bespreek tijdens het TG met de ouder het beleid voor wat betreft de maximale vergoeding en de vaste bedragen en de daarvoor geldende lichte toets zodat het verschil duidelijk is.
- Indien de ouder geen bedrag noemt, maar wel verklaart te hebben betaald en ook het aantal dagen/uren opvang per week benoemt: houd er rekening mee dat vanaf **14 uur per week voor 1 kind voor 1 jaar** de schade de maximale vergoeding overschrijdt. In die situatie zal bekeken moeten worden of de concrete berekening met de zwaardere toets voor de ouder gunstiger uitpakt. Indien deze zwaardere toets niet wordt gehaald dan val je weer terug op het maximale bedrag.
- Bespreek dat indien de ouder stelt meer betaald te hebben voor de vervangende opvang hiervoor een zwaardere toets geldt. In het geval de ouder kiest voor de concrete berekening (en dus de zwaardere toets geldt), stel dan in ieder geval de volgende vragen:
 - In welke periode is de vervangende opvang afgenomen?
 - Door wie is de vervangende opvang verzorgd?
 - Waar vond de opvang plaats?
 - Voor hoeveel kinderen?
 - Voor hoeveel uren/dagen per week?
 - Wat is betaald voor de opvang (uurtarief/dagtarief etc)?

Aandachtspunt

Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling dat een ouder waarvan aannemelijk is dat hij/zij vervangende opvang nodig had, minder krijg dan de vastgestelde, maximale bedragen. Voor toewijzing van het maximale bedrag is immers niet nodig dat de ouder ook daadwerkelijk kosten heeft gemaakt. Het is daarom niet rechtvaardig dat de ouder die een lager concreet bedrag vraagt (of een lager bedrag aannemelijk wordt) minder krijgt dan de ouder die niet heeft betaald. Gelet op het lage bedrag vinden we dat een ouder die minder vraagt zichzelf daarmee tekortdoet. Dat willen de CWS voorkomen.

Dat betekent dat als de ouder een lager bedrag vraagt (of een lager bedrag aannemelijk wordt) dan het maximale bedrag en dit bedrag inclusief wettelijke rente lager uitkomt dan het maximale bedrag, de secretaris/gespreksleider stuurt op toekenning van de vastgestelde bedragen. Het verzoek kan dan op dit punt worden aangevuld/aangepast; bijvoorbeeld "ik moest een bedrag invullen maar ik weet het niet meer precies" en/of "het heeft me in ieder geval wel 3K per jaar gekost", om zo het maximale bedrag toe te kennen (N.B. dit bedrag is dan uiteraard inclusief wettelijke rente).

2. Begroting schade

A. Maximaal bedrag

Periode

Het gaat om de periode vanaf het jaar dat de ouder geen KOT meer heeft aangevraagd tot maximaal het jaar waarin het kind/de kinderen naar de middelbare school gingen (en er dus geen recht meer bestond op KOT). We gaan ervan uit dat een kind met 12 jaar naar het voortgezet onderwijs is gegaan, tenzij de ouder heeft aangegeven dat het kind eerder of later naar de middelbare school is gegaan.

Beoordeeld moet worden tot welk moment het redelijk is om het niet langer aanvragen van KOT toe te rekenen aan de KOT-problematiek (zoals dat ook bepaald moet worden bij de concrete berekening). Het uiterste moment is de datum DCB.

De bedragen

De ouder krijgt per kalenderjaar dat vervangende opvang is afgenomen als gevolg van de KOT-problematiek een vast bedrag van € 3.000 voor één kind in de opvang + 40 % bij twee kinderen (= + € 1.200) bij drie of meer kinderen steeds + 20 % per kind (= + € 600).

Let op: gedurende de periode dat er vervangende opvang nodig was kan het aantal kinderen wijzigen.

Dus: VVO voor de periode 2009 voor 3 kinderen en 2010 t/m 2012 voor 2 kinderen.

2009 = € 4.800

2010 = € 4.200

2011 = € 4.200

2012 = € 4.200 +

€ 17.400

Afronden in het geval dat niet voor het gehele jaar vvo is afgenomen:

Als in een jaar meerdere (korte) periodes opvang wordt afgenomen worden deze periodes bij elkaar opgeteld;

- Wanneer er bij elkaar, in één kalenderjaar, een half jaar of meer vvo nodig was, dan krijgt de ouder het hele jaarlijkse bedrag;
- Als de ouder in één kalenderjaar minder dan een half jaar vvo heeft afgenomen, krijgt de ouder de helft van het jaarlijkse bedrag.

B. Concrete berekening (in het geval de ouder om een hoger bedrag dan de maximale vergoeding vraagt).

Periode

Het gaat om de periode vanaf het jaar dat de ouder geen KOT meer heeft aangevraagd tot het jaar waarin de kinderen naar de middelbare school zijn gegaan (en er dus geen recht meer bestond op KOT). Dit is de maximale periode. Beoordeeld

moet worden tot welk moment het redelijk is om het niet langer aanvragen van KOT toe te rekenen aan de KOT-problematiek. Het uiterste moment is de datum DCB.

Aantal opvanguren

We gaan uit van het verhaal van de ouder, dat we aannemelijk vinden. Om te beoordelen of de door de ouder opgegeven opvanguren redelijk zijn, kan (indien het inkomen gelijk is gebleven) worden aangesloten bij de situatie zoals deze was in het laatste jaar dat nog wel KOT werd aangevraagd en ontvangen. Zie hiervoor het door de UHT aangeleverde overzicht in het dossier. Ook in het geval de ouder niet meer precies weet hoeveel opvanguren zijn afgenomen, kan hierbij worden aangesloten. Indien uit het inkomensoverzicht in het UHT-dossier blijkt dat sprake is van een inkomensdaling, dan bij de ouder navragen wat de reden is van de inkomensdaling (minder uren werken of lager loon). In het eerste geval kan dan het aantal opvanguren evenredig worden verlaagd.

Verder geldt als uitgangspunt:

46 weken opvang per kalenderjaar (hierin is meegenomen dat een werknemer gemiddeld genomen 25 verlofdagen per jaar heeft en dat gemiddeld 7 werkdagen door feestdagen wegvallen. Afgerond naar boven blijven er dan 46 werkweken per jaar over).

Van dit uitgangspunt kan worden afgeweken, indien de ouder aannemelijk maakt dat het in dit specifieke geval gerechtvaardigd is om van dit uitgangspunt af te wijken. Dit dient dan gemotiveerd te worden in het advies.

Tarieven:

De CWS vindt de volgende tarieven redelijk voor informele opvang:

- a. Een kind: € 5 per uur
- b. Twee kinderen: € 7 per uur (€ 5 + € 2)
- c. Elk volgend kind: + € 1

Indien een ouder stelt een hoger tarief te hebben betaald dient de ouder aannemelijk te maken dat het in dit specifieke geval gerechtvaardigd is om uit te gaan van een hoger tarief. Dit dient dan gemotiveerd te worden in het advies.

In de volgende gevallen wordt teruggevallen op het maximale bedrag:

- A. Als de zwaardere aannemelijkheidstoets niet wordt gehaald;
- B. Als het concreet berekende bedrag lager is dan het maximale bedrag.

Contactpersonen

5.1.2e	en	5.1.2e
--------	----	--------

Studiekosten en inkomensschade als gevolg van studievertraging of studiestop

NB Check kwijtschelding studiekosten bij SBN/DUO

Regel

Schadeposten die verband houden met vertraging of het afbreken van een studie van een ouder worden als volgt berekend:

- 1) Kosten voor boeken en/of collegegeld worden begroot aan de hand van de normbedragen van het Nibud:
 - Studieboeken: € 600 per jaar studievertraging
 - Collegegeld mbo: € 1.500 per jaar studievertraging
 - Collegegeld hbo/wo: € 2.000 per jaar studievertraging
- 2) In geval van studievertraging van één jaar of meer, gelden voor de inkomensschade (latere toetreding op arbeidsmarkt) de normschadebedragen uit de Richtlijn Studievertraging van de Letselschaderaad¹ toegepast (zie toelichting hieronder).

Van deze bedragen wordt afgeweken indien de ouder minder vraagt. Wanneer de ouder meer vraagt dan vindt een zwaardere toets plaats.

Wettelijke rente

Over de kosten voor boeken en/of collegegeld die de CWS adviseert te vergoeden, wordt geen wettelijke rente berekend, wanneer het gaat om de hierboven genoemde vaste bedragen. Als sprake is van een concrete berekening, wordt daarover wel wettelijke rente berekend.

In geval van studievertraging wordt bij toepassing van de richtlijn Studievertraging van de Letselschaderaad niet apart wettelijke rente berekend. De wettelijke rente wordt in dat geval geacht te zijn inbegrepen in het schadebedrag.

Oud beleid

- 1) De kosten van studieboeken en collegegeld worden lang niet altijd door ouders gevraagd en een onderbouwing van deze post kan de ouder doorgaans niet geven. Het leidt tot afwijzingen en/of veel gepuzzel, veel doorvragen en veel werk/tijd;
- 2) Een studievertraging en studiestop kunnen leiden tot inkomensschade, die zoveel mogelijk concreet wordt begroot (zie ook beleid Inkomensschade). Daarbij wordt gebruik gemaakt van de Richtlijn Studievertraging van de Letselschaderaad. Tot nu toe wordt bij inkomensschade door studievertraging maximaal een jaar vergoed. In praktijk wordt een langere vertraging vaak afgewezen of zo concreet mogelijk berekend.

¹ DL Richtlijn Studievertraging 2022 (deletselschaderaad.nl)

Toelichting

Studievertraging

Als gevolg van studievertraging moeten er meer kosten worden gemaakt voor collegegeld en boeken. De CWS adviseert positief over boekengeld en collegegeld voor ieder aannemelijk gemaakt extra jaar, conform de bovengenoemde bedragen.

Wat betreft de inkomensschade gebruikt de CWS de Richtlijn studievertraging van de Letselschaderaad die per opleidingsniveau normschadebedragen geeft. Deze richtlijn heeft betrekking op studievertraging van maximaal één jaar. Uit de rechtspraak volgt dat de Richtlijn ook kan worden gehanteerd voor een studievertraging die langer dan een jaar heeft geduurd. Dat gaat de CWS in het vervolg ook doen.

Als sprake is van een onderbreking van de studie voor een bepaalde periode waarin de ouder wel (andere) werkzaamheden heeft verricht, moet rekening worden gehouden met de inkomsten uit die werkzaamheden.

Studiestop

Uitgangspunt is dat bij schade de ouder schadeloos wordt gesteld door de ouder in de situatie te brengen waarin hij/zij zou zijn geweest als de kinderopvangtoeslag-problematiek zich niet had voorgedaan. In het geval van een studiestop zou de ouder – de kinderopvangtoeslag-problematiek weggedacht – niet met de studie zijn gestopt. Er kan dan ook geen sprake zijn van tevergeefs gemaakte kosten voor boeken of collegegeld. Bij een studiestop worden dus geen kosten voor boeken of collegegeld vergoed.

Wat betreft de inkomensschade kan de Richtlijn Studievertraging niet worden gebruikt in geval van een studie die is beëindigd en niet meer is hervat.

Bij een studiestop wordt de inkomensschade bepaald door het verlies van de kans op een hoger inkomen als de betreffende studie zou zijn afgemaakt. Frans de Tombe kan aan de hand van o.a. CAO's daarbij helpen.

Voor iedere situatie moet hierbij concreet worden bepaald hoe lang de inkomensschade kan worden toegerekend aan de KOT. Neem in voorkomende gevallen contact op met het Toetsteam voor overleg.

Studiekosten (boeken/ collegegeld)

Boeken

Op basis van de Nibud normen (zie hierboven) kan voor studieboeken een bedrag van € 600 per studiejaar worden gehanteerd.

Collegegeld

Collegegeld mbo

De kosten van een mbo-opleiding in Nederland kunnen variëren afhankelijk van

verschillende factoren, bijvoorbeeld of het een voltijdse of deeltijdse opleiding betreft, de specifieke instelling en het type opleiding en variëren van € 250 tot € 2.000. Uitgaande van het (naar boven afgeronde) gemiddelde kan een bedrag van € 1.500 worden gehanteerd.

Collegegeld hbo en WO

De algemene richtlijnen voor het collegegeld voor hbo- en universitaire opleidingen in Nederland gedurende de periode 2010-2020 variëren van €1.771 tot € 2.083 per jaar. Uitgaande van het gemiddelde kan een bedrag van € 2.000 per studiejaar worden gehanteerd.

Aannemelijkheid

Voor de vraag of er sprake is geweest van studievertraging of studiestop geldt een zwaardere aannemelijkheidstoets: de ouder moet een overzicht overleggen uit Mijnduo.nl (dit is voldoende en voor de ouder eenvoudig te downloaden).

Als de ouder een hoger bedrag vraagt, is aanvullende informatie nodig. Te denken valt dan aan een concreter verhaal wat betreft de gemaakte kosten of de inkomensschade, bij voorkeur aangevuld met onderbouwende documenten.

Indien het hogere bedrag niet aannemelijk wordt maar wel een lager bedrag (abstract of concreet) dan geldt tot het maximale bedrag weer de lichte toets.

Werkinstructie intake

Wanneer tijdens het intakegesprek duidelijk wordt dat de ouder te maken heeft gehad met studievertraging of een gestaakte studie, moet worden doorgevraagd op periode en reden(en) hiervan. De ouder kan worden gewezen op de mogelijkheid om via Mijnduo.nl een overzicht te downloaden van gevolgde opleidingen.

Werkwijze voor secretarissen

Deze schadepost kan proportioneel worden toegepast. Voor de proportionele toerekening wordt gebruik gemaakt van de percentages zoals beschreven onder Proportionaliteit in de notitie Causaliteit.

Contactpersonen

5.1.2e
5.1.2e

Onderwerp

Causaliteit

Nieuwe regel

Vanaf 1 juni 2024 wordt - in lijn met de onderliggende uitgangspunten van CWS 2.0 - de volgende methodiek voor de beoordeling van het causaal verband toegepast:

Uitgangspunt is een lichte aannemelijkheidstoets: "aannemelijk, tenzij"

Er geldt een **lichte aannemelijkheidstoets** bij het vaststellen of sprake is van causaal verband. Dit houdt in dat de CWS het causaal verband tussen de ingetreden schade en de kinderopvangtoeslagproblemen aannemelijk vindt. Vertrekpunt is het verhaal van de ouder én het dossier dat uit (aanvullende) stukken van de ouder en UHT bestaat. Wanneer er geen contra-indicaties in het dossier zijn die het verhaal van de ouder tegenspreken, dan is het causaal verband aannemelijk.

Uitgangspunt is dus dat causaal verband aannemelijk is tussen de aangevoerde schadepost en het handelen van de BD/T, **tenzij** sprake is van contra-indicatie(s); bijvoorbeeld de KOT-problemen vingen aan nadat de schade is opgetreden. De werking van de tenzij-clausule komt op hetzelfde neer als in materiële burgerlijk recht: de CWS dient te motiveren waarom er moet worden afgeweken van het verhaal van de ouder.

Let op: bij doorlopende schade geldt dat als de schade is aangevangen voor de KOT-problematiek begon, deze wel verergerd kan zijn/langer kan hebben geduurd door de KOT-problematiek. Er kan dan (gedeeltelijk) sprake zijn van causaal verband.

Zwaardere aannemelijkheidstoets

Er geldt een **zwaardere aannemelijkheidstoets** bij schadeposten waarbij de ouder méér vraagt dan het forfaitaire bedrag dat de CWS hanteert bij de betreffende schadepost. Dit houdt in dat de ouder aanvullende stukken zal moeten overleggen waaruit de (verzochte) hoogte van de schadevergoeding blijkt.

In een enkel geval geldt ook een zwaardere aannemelijkheidstoets wanneer schriftelijke documentatie door de ouder makkelijk te verkrijgen is.

Onzekerheid over volledig causaal verband

Als sprake is van reële onzekerheid over het bestaan van (volledig) causaal verband, komt deze onzekerheid niet (volledig) voor rekening van de ouder. Het gaat hier meestal om gevallen waarin sprake is van meerdere schadeveroorzakende gebeurtenissen en/of schadeveroorzakende gebeurtenissen die plaatsvonden voordat de KOT-problematiek aanving.

In deze gevallen adviseert de CWS als volgt:

- Bij de schadeposten vervangende opvangkosten, kosten CWS procedure, juridische kosten, verlet- reiskosten waarbij een forfaitaire schadevergoeding wordt toegepast, komt deze onzekerheid niet voor rekening van de ouder. Dit omdat bij deze schadeposten de aard van de schade voor 100% verband houdt met de kinderopvangtoeslagproblemen.

Met andere woorden: bij deze schadeposten bestaat géén onzekerheid over de schadeoorzaak.

- Bij de overige schadeposten, zoals verkoop woning onder marktwaarde of gemiste waardestijging, verkoop sieraden en de resterende schadeposten waarbij een forfaitaire vergoeding¹ wordt toegepast, past de CWS de volgende staffel toe:

- 1) Als er **onzekerheid** is over de vraag of de gestelde schade volledig (dus voor 100%) is veroorzaakt door de KOT-problematiek, dan rekenen we **75%** toe aan de kinderopvangtoeslagproblemen en passen we dit percentage toe bij de schadebegroting.

In de praktijk gaat het hier meestal om de situatie dat de KOT-problematiek een grote schadeoorzaak was in vergelijking tot andere schadeveroorzakende omstandigheden, maar de andere schadeveroorzakende gebeurtenissen wel substantieel hebben bijgedragen aan het ontstaan van de schade.

- 2) Als er **grote onzekerheid** is over de vraag of de gestelde schade volledig (dus voor 100%) is veroorzaakt door de KOT-problematiek, dan rekenen we **50%** toe aan de kinderopvangtoeslagproblemen en passen we dit percentage toe bij de schadebegroting.

In de praktijk gaat het dan meestal om de situatie dat KOT-problemen en de andere schadeoorzaken ongeveer in gelijke mate hebben bijgedragen aan het ontstaan van de schade.

- 3) Als er **zeer grote onzekerheid** is over de vraag of de gestelde schade volledig (dus voor 100%) is veroorzaakt door de KOT-problematiek, dan rekenen we **25%** toe aan de kinderopvangtoeslagproblemen en passen we dit percentage toe bij de schadebegroting

In de praktijk gaat het dan meestal om de situaties dat andere schadeveroorzakende gebeurtenissen overduidelijk de hoofdoorzaak waren van de schade en de KOT-problemen slechts in geringe mate hebben bijgedragen aan het ontstaan van de schade. Dit kan het geval zijn bij zeer geringe terug- en/of invorderingen.

N.B: hier is en blijft een eigen afweging van de secretaris nodig. Het gaat hier meestal om de verhouding tussen de overige schadeoorzaken en de (omvang van) de KOT-problematiek. Deze verhouding is dan bepalend voor de mate van (proportionele) aansprakelijkheid van de overheid. Goed motiveren is hier een must.

Toelichting

¹ Het gaat kort gezegd om de volgende schadeposten, althans schadeposten die in de volgende notities worden besproken: "Leningen, schulden en dwanginvordering", studiestop en/of studievertraging, verhuiskosten en vervanging inboedel, en WNSP- en beschermingsbewind.

Met de hiervoor beschreven varianten van de aannemelijkheidstoets wordt invulling gegeven aan de nieuwe regel “aannemelijk-tenzij”. Deze regel past bij de opdracht van de CWS tot ruimhartigheid. Hier past het niet bij om (te) zware eisen te stellen aan de aannemelijkheidstoets. Het past ook niet bij de realiteit waarin de ouder verkeert.

De gedupeerde ouders zijn over het algemeen jarenlang benadeeld door de overheid. Daar komt bij dat de schadeveroorzakende gebeurtenissen – de kinderopvangtoeslagproblemen – zich jaren geleden heeft voorgedaan. Gedupeerde ouders beschikken hierdoor doorgaans (logischerwijs) niet over onderliggende stukken.

Met de *lichte aannemelijkheidstoets* in samenhang met onder andere de vergoeding met forfaitaire bedragen wordt beoogd recht te doen aan deze bijzondere situatie van ouder. Wanneer er geen contra-indicaties in het dossier zijn, dan wordt het verhaal van de ouder aangenomen. Kort gezegd: dan is causaal verband tussen kinderopvangtoeslagproblemen en de ingetreden schade.

Als de hoogte van de schade volgens de ouder hoger is dan de forfaitaire bedragen, dan dient de ouder zijn verhaal wel meer handen en voeten te geven. Dit kan bijvoorbeeld met stukken waarover de ouder nog beschikt. Dit is de *zwaardere aannemelijkheidstoets*.

Causaliteitsperikelen: proportionaliteit

Vaak zijn de kosten waarvoor de ouder vergoeding verzoekt, veroorzaakt door verschillende omstandigheden, waaronder de KOT-problemen. Nu gebeurt het vaak dat de CWS dan niet adviseert tot vergoeding van deze schade met als motivering dat de schade niet is veroorzaakt door de problemen met de kinderopvangtoeslag, maar door de andere omstandigheden zou zijn ontstaan als er geen problemen met de kinderopvangtoeslag zouden zijn geweest.

Dat is onrechtvaardig. Dan blijft de onrechtmatige daad van de overheid namelijk zonder consequenties, omdat niet duidelijk wordt in hoeverre dit heeft bijgedragen aan de schade. Het voorstel is bedoeld om te voorkomen dat de onzekerheid tussen de normschending en de schade volledig voor risico van de ouder komt. Ter illustratie en gesimplificeerd:

Ouder heeft vanaf het jaar 2010 kinderopvangtoeslagproblemen. De ouder heeft over de toeslagjaren 2010 t/m 2013 EUR 15.000 terugbetaald. De ouder stelt dat zij door deze terugbetaling en de daardoor ontstane financiële problemen haar huidige huurwoning in het jaar 2016 niet kon kopen. Want, de ouder heeft een BKR-registratie door de schulden gekregen. De schade (“gemiste kans”) bestaat uit misgelopen vermogenstoename van een bedrag van EUR 100.000. Uit de stukken blijkt dat de ouder vóór het jaar 2010 al schulden had, waarvan de omvang niet duidelijk is én ook tijdens de CWS procedure niet duidelijk is geworden.

In dit voorbeeld kan bij gebrek aan aanknopingspunten de onzekerheid over het causaal verband voor rekening van de ouder komen. We zien in de praktijk dat in dergelijke situaties het verzoek tot schadevergoeding vaak geheel wordt afgewezen vanwege de aanwezigheid van andere schadeoorzaken.

De voorgestelde werkwijze beoogt hierin verandering aan te brengen. In bovenstaand voorbeeld kan gelet op de onzekerheid over het causaal verband een neerwaartse bijstelling (in de zin van minder dan 100%) plaatsvinden. Deze bijstelling moet gemotiveerd worden in het advies. Dit werkt in het voordeel van de ouder. In bovenstaand voorbeeld kan de CWS adviseren tot een schadevergoeding van 75.000 euro.

Met deze werkwijze wordt ook beoogd om het beleid eenvoudiger te maken voor secretarissen door de voorgestelde staffel.

Motivering (zowel toewijzing als afwijzing)

De CWS stelt vast dat er meerdere gebeurtenissen zijn die meespelen bij het ontstaan van de *schade*. [Toelichting situatie ouder] [verhouding KOT-problemen en andere schadeoorzaken]. De opdracht aan de CWS is om ruimhartig te werk te gaan. Ondanks de [grote/zeer grote] onzekerheid over de schadeoorzaak, neemt de CWS daarom in dit concrete geval als uitgangspunt dat [75%/50%/25%] van de schade door de kinderopvangtoeslagproblemen is veroorzaakt. [Toelichting keuze; verhouding KOT-problemen en andere schadeoorzaken]. Dit percentage past de CWS dan ook toe bij de schadebegroting hieronder.

N.B. deze motivering is slechts een model.

Contactpersonen

5.1.2e
5.1.2e

A. Ondersteuning ouder gedurende de CWS-procedure

Algemeen uitgangspunt/nieuwe regel:

De CWS heeft als doel dat de ouder de schade vergoed krijgt die hij/zij heeft geleden. Uitgangspunt wordt daarom dat de CWS de ouder helpt daar waar dat nodig is om dat doel te bereiken. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen ouders met en ouders zonder gemachtigde.

Dit verandert er in de werkwijze:

1. Proactieve houding

Zowel in de fase van het intakegesprek als in de fase van behandeling van het verzoek stelt de medewerker van de CWS zich proactief op. Dat houdt o.a. in:

- Als het verhaal van de ouder aanwijzingen geeft voor schade die nog niet door de ouder is verzocht, vraag de medewerker van de CWS dit uit bij de ouder. Als de nadere toelichting van de ouder daar aanleiding toe geeft wordt deze schade(post) toegevoegd aan het verzoek.
- Indien een ouder nauwelijks in staat is om het schadeverzoek vorm te geven, kan er tijdens het intakegesprek voor gekozen worden om alle schadeposten op het verzoekformulier te bespreken met de ouder om op die manier de geleden schade in kaart te brengen.
- De medewerker van de CWS geeft aan de ouder duidelijk en concreet aan wat er nodig is om een schadepost te onderbouwen en helpt de ouder daar waar nodig en mogelijk op weg om deze onderbouwing aan te leveren.

2. Meer contact met de ouder tijdens de procedure

Algemeen uitgangspunt/nieuwe regel:

Meer contactmomenten met de ouder vanuit de CWS (tenzij de ouder daar geen behoefte aan heeft) en het creëren van een zo laag mogelijke drempel voor de ouder om contact op te nemen met de CWS.

Daarbij gelden de volgende instructies:

- Tijdens het intakegesprek maakt de CWS-medewerker een afspraak met de ouder over wel of niet rechtstreeks contact tussen de CWS en de ouder wat betreft de voortgang van de behandeling van het verzoek.
- Indien rechtstreeks contact gewenst is vraagt de CWS-medewerker naar de voorkeur van de ouder: telefonisch of schriftelijk. Een telefoontje wordt indien gewenst schriftelijk (per e-mail) aangekondigd.

- De CWS neemt vervolgens elke 3 weken contact op met de ouder om de voortgang te bespreken en geeft de ouder dan ook de gelegenheid vragen te stellen (reminder via M-files).
- Inhoudelijke berichten lopen in beginsel alleen via de gemachtigde, tenzij de ouder ook geïnformeerd wil worden. De ouder wordt dan meegenomen in de CC.
- Sluit elk gesprek of e-mailbericht af met de mogelijkheid om contact op te nemen indien er vragen zijn.

3. Bespreken van het voorgenomen advies met de ouder

Algemeen uitgangspunt/nieuwe regel:

Voordat een advies naar de UHT wordt gestuurd, wordt het advies met de ouder besproken (eventueel in het bijzijn van een gemachtigde). Het doel van dit gesprek is tweeledig: een zachtere landing van het advies bij de ouder en het voorkomen van feitelijke onjuistheden in het advies (en daardoor voorkomen van bezwaar).

Voor dit gesprek gelden de volgende uitgangspunten:

- Voorafgaand aan de bespreking van het advies met de ouder (en eventueel gemachtigde) wordt een brief verstuurd waarin wordt uitgelegd wat de bedoeling van het gesprek is en op welke datum en tijdstip de CWS-medewerker contact op zal nemen (sjabloon in M-files).
- De juridische beoordeling van de schadeposten wordt tijdens het gesprek niet ter discussie gesteld. De ouder kan daar wel vragen over stellen als er onduidelijkheden zijn. De CWS-medewerker kan een toelichting geven.
- De ouder kan de CWS-medewerker op de hoogte stellen van feitelijke onjuistheden. Indien dat het geval is, zal de CWS-medewerker deze fouten in het advies herstellen. Indien deze feitelijke onjuistheden gevolgen hebben voor de inhoudelijk beoordeling van een schadepost/schadeposten, dan zal het advies ook op die punten aangepast worden.
- Het gesprek kan gebruikt worden om de ouder feedback te vragen over de procedure bij de CWS.

B. Empathisch communiceren

Wat doen we wel en niet in de communicatie?

Mondeling	
WEL	NIET
Maak van begin af aan duidelijk dat wij als CWS NAAST de ouder staan. Wij streven hetzelfde doel na, namelijk dat de ouder de schade vergoed krijgt die hij/zij geleden heeft.	Te strakke termijnen hanteren richting de ouder. Dossiers liggen jarenlang op de plank. Wij kunnen nu niet van de ouder verwachten dat stukken/onderbouwing binnen 2 weken worden aangeleverd. Heb geduld en begrip (maar houdt wel regie).

	NB Een uitzondering geldt voor BNTB dossiers. In die dossiers wordt de regie strakker gevoerd.
Maak de drempel voor contact zo laag mogelijk. Benadruk continu dat de ouder altijd contact mag/kan opnemen als er vragen zijn.	Gebruik van juridische terminologie zoals 'causaal verband'
Neem elke paar weken proactief contact op met de ouder om de stand van zaken te bespreken, ook als er weinig te melden is. Zo voorkom je dat de ouder het gevoel krijgt dat er niets gebeurt en het dossier in de vergetelheid is geraakt.	
Toon begrip en empathie voor de situatie van de ouder, ook al lijkt er geen verband te zijn met de KOT-problematiek	

Schriftelijk	
WEL	NIET
Verwoord je begrip voor de situatie van de ouder, óók als er geen verband lijkt te zijn met de KOT-problematiek (voor de ouder is leed leed, ongeacht de oorzaak daarvan)	De ouder dient [...]
Begin de motivering van schadeposten met: 'De CWS betreurt dat [door ouder beschreven leed]. Hiermee toon je empathie en in geval van afwijzing maakt dat de boodschap die daarna komt zachter land.	Ouder het gevoel geven dat hij/zij nalatig is geweest, bijvoorbeeld in de motivering/onderbouwing van het verzoek. Wij weten niet wat de reden is dat een ouder geen stukken ter onderbouwing heeft aangeleverd. Heb begrip, geen oordeel. Houd je toon neutraal.
Probeer in je advies alles mee te nemen wat de ouder verteld heeft, ook als er duidelijk geen verband is met de KOT. De ouder moet zich gehoord voelen en ook begrijpen waarom bepaalde omstandigheden niet meegewogen worden. Let dit uit in je advies.	Geen lange brieven met ingewikkelde vragen aan de ouder. Kondig een telefoontje aan en bespreek samen met de ouder wat je nog nodig hebt en maak samen een plan van aanpak hoe deze informatie het makkelijkst en snelst kan worden verkregen. Luister ook hier goed naar de behoefte van de ouder: wat heeft deze ouder nodig?
Houd je toon neutraal, ook in geval van twijfels over de gevraagde schadeposten.	Let op bewoordingen (indirecte verwijten), dus niet: 'volstrekt onaannemelijk' 'nog daargelaten' 'kan op geen enkele manier in verband worden gebracht met de KOT-problematiek'

Motivering

(Nog te doen: Per schadepost 1-2 empathische motiveringen uitwerken. Kunnen bestaande adviezen voor gebruikt worden).

Contactpersonen

5.1.2e
5.1.2e

CONCEPT